

Рів XVIII. Нью Йорк, Четвер, 14-го цвітня 1910. Число 15

Vol. XVIII. New York, N. Y. Thursday, April 14, 1910. No. 15.

Від Головного Уряду Р. Н. Союзу в Америці.**Розмет Р. Н. С. за місяць Марець 1910.**

Від. 13. Телеп Филип, ум. 2,2, '1910	\$ 1000.00
„ 121. Пукач Іван, ум. 10,2, '10	1000.00
„ 1. Мерена Панько, ум. 15,2, '10	1000.00
„ 212. Гучик Осиф, ум. 23,2, '10	1000.00
„ 195. Пац Василь, ум. 26,2, '10	1000.00
„ 142. Дзіндзьо Василь, ум. 28,2, '10	1000.00
„ 91. Книш Іван, ум. 3,3, '10	1000.00
„ 6. Крічфалуши Іван Панин, ум. 12,2 '10	1000.00
„ 96. Лапідкий Яков, ум. 12,3, '10	500.00
„ 146. Мазуряк Юрко, ум. 16,3, '10	1000.00
„ 16. Дзяба Осиф, ум. 21,3, '10	1000.00
„ 41. Ропицкий Данько, ум. 27,3, '10	1000.00
„ 225. Полюжин Кат. ж. Онуфрея, 3,1, '10	400.00
„ 159. Сімон Францішка, ж. Каз. 26,2, '10	400.00
„ 209. Пап Юлія, ж. Осифа, ум. 8,3, '10	400.00
„ 191. Лісовська Ева, ж. Григорія, ум. 15,3, '10	400.00
„ 95. Преплошева Марія, ж. Якіма, 24,3, '10	400.00
Виплачено запомоги на суму	\$13,500.00
Платня головних урядників за Марець	190.00
Адміністрація Союзу за Марець	318.01
Весь розхід виносить	\$14,008.01

Розмет платить 11,834 членів на ціле посмертне (кождий по 1.11 цнт.) і 1686 членів на пів посмертного (кождий по 56 цнт.)

Крім того кождий член платить за орган „Р. Н. Союзу“ по 10 центів, на Резервовий Фонд по 2 центи, на Народний Фонд по 1 центі, на Фонд Відних по 1 центі.

Член на ціле посмертне платить 1.25 цнт. а на половину посмертного 70 центів.

А. Шаршомь, гол. касієр. С. Ядловский, гол. секр.
Дм. Капігула, гол. предсід.

До членів Русинів Р. Н. Союзу.

Як Вам відомо, з днем 15-го с. м. розпочинає ся тут спис населеня. Обовязком кождого члена Р. Н. Союзу є підчас сего спису ясно і недвозначно замаркувати свою народність. Між нами не сьміє бути ні одного зрадника, ні одного ренегата! Кождий з нас нехай тямить про се добре, що він вродив ся Русином, ссав руське молоко, дихав руським воздухом, руські колісанки усепляли його дитиною і тому руська мова і народність мусять бути для нього скарбом, який видерти може хіба одна смерть. Навва напач, Русин, Русин-Українець звучить по англійськи Ruthenian і тому ніхто най не важить ся звати себе Russian, бо тоді стає Юдою-зрадником свого народа, чоловіком, який не вартає, що його земля сьвята носить. А таких чейже у нашій славній організації, в Русько-Народнім Союзі не найде ся...

Тому пригадую, ще раз, що коли до кого прийде цензусовий урядник і запитас what is your nationality, то має відповісти Ruthenian. Отже позір Члени Руського Народного Союзу!

Дм. Капігула, гол. предс. Р. Н. С.

Ще в справі спису людности.

Можливо, що рівночасно з тим числом часописи, занукає також в Ваші двері чоловік, який ні представивши ся, не назвавши свого імени, пічне Вас бомбардувати усякими питаннями. А деякі з тих питань будуть такі давні, що більше мож сказати безлично давні. Во прошу: дивлячи ся на Вас буде питати, чи Ви сліпі, хоть сам власними очима бачить, що на відлеглисть сімсот ярдів Ви годні розпізнати паперову пятаку від десяти; або таке: чи Ви глухонімі, хоч чує, що на його влізливість кров починає бурити ся в Ваших жилах і Ви недвозначно бажаєте, щоб влізли-

вий гість подів ся хотьби і на „сibirські фарми“. Або і таке, чи Ви маєте діти, хоч сам добре се бачить, що нівтора тузина сего добра з повідчинюваними ротиками обступило його довкруги. А то ще не все, бо таких питань буде багато, багато. І хоть як буде бурити ся Ваша кров на сі всі питання, хоч затиснете може кулак, однак не будете мали навіть і тої сатисфакції, щоб викинути влізливця за двері. Та і не радимо Вам того навіть пробувати, бо ще готові Вас на прохолоду замкнути за желізну решітку. Що сей влізливий панок завдає такі питання, се не його вина, позаяк він сповняє тільки се, що йому припоручено. А приказав йому таке питати ся цензусовий уряд в Вашингтоні і горе тому, хто не схотівби відповісти на всі завдані йому питання.

А питань усіх буде споро. Ось про що Вас буде питати такий панок, у якого буде бинда з написом: „U. S. Census 1910“.

- 1) Місце мешканя?
- 2) Місце мешканя родини?
- 3) Імена тих осіб, що мешкають разом з родиною.
- 4) Посвоаченє тих осіб з головою родини.
- 5) Пол?
- 6) Народність?
- 7) Вік?
- 8) Самітний, жонатий, вдовець, розведений?
- 9) Число літ від часу ожененя ся?
- 10) Кілько дітей?
- 11) Кілько з тих дітей живе?
- 12) Місце уродженя?
- 13) Місце уродженя батька?
- 14) Місце уродженя матери?
- 15) Коли прибув до Злучених Держав?
- 16) Чи має горожанські папери?
- 17) Чи говорить по англійськи? — як що ні, то якою мовою?
- 18) Чим займає ся?
- 19) Де працює?
- 20) Чи дає працю другим, чи сам є робітником?
- 21) Чи працював 15-го цвітня 1910-го року?
- 22) Кілько тижнів був без занятя в 1909 році?
- 23) Чи вміє читати?
- 24) Чи вміє писати?
- 25) Чи ходив до школи від 1-го вересня (септембра) 1909-го року?
- 26) Має власну хату чи рентує?
- 27) Чи є довг на його хаті?
- 28) Чи має хату чи фарму?
- 29) Скільки інвентаря на фармі?
- 30) Чи служив при війську?
- 31) Сліпий?
- 32) Глухоніміий?

Так отже кожда мешкаюча тут особа крім свого імени і назвиска мусить подати також рік уродженя, рік свого занятя (фах), степень просьвіти, т. є які скінчила школи, якими мовами говорить і т. д. Далше будуть записані случаї смерти в родині, кілько кімнат займає мешканє, далше імена всіх умов хорих в родині, сліпих, глухонімих, проступників, розводи, належанє до організацій, народних товариств, фахових юній, релігійних конгрегацій і т. д.

Уроджені поза границями Злучених Держав попри свою народність мусять подати також і державу, з якої походять. І тут передовсім треба нашим людям уважати. Ніколи не треба подавати імени держави, з якої походимо наперед, позаяк тоді легко може стати ся, що урядник запише Русина як Austrian, Hungarian або Russian. Тому то, коли запитас кого, якої він є народности, треба завжди сказати Ruthenian, а доперва тоді, чи з Австрії чи з Угорщини або Росії. Дячого ми маємо по англійськи називати себе Ruthenian, а не Russian, про се була вже бесіда много разів в попередних числах. Додамо тут тільки отсе, що ся назва Ruthenian не є зовсім видумана Ляхами на згубу Русинів, але що ся назва є так стара, як

давно Русини стикали ся з західною цивілізацією. В усіх грамотах, почавши від XII столітя, отже тоді, коли ми ще мали своїх князів та королів (в Галичині) в усіх історіях, які в тоті часи писано переважно по латині, називали ся ми та називано наш народ Rutheni. Сю назву стрічаємо в усіх листах і грамотах нашого славного короля Данила, князя Льва, далше в грамотах угорського короля Людвика і много, много інших. Отже вже в тоті замерклі часи, коли ще навіть і немогло бути бесіди про „польску інтригу“ весь запад Європи називав нас по латині Rutheni. І ся назва перейшла в усі цивілізовані мови та тому і днес тутешній уряд говорячи про нас говорить як про Ruthenians, знаючи докладно, що ми є окремиї, зовсім відрубний народ від Росіян, Russians. І тсму кличемо в послідне: не дайте туманити ся тим, що „людською кровію торгують і люд у найми віддають“, не слухайте тих, що кличуть Вас виречи ся своїх батьків і дідів, що кажуть Вам забути сю мову, якою учала Вас ненька малыми Отченаш до Бога жибоніти. Не слухайте їх, бо вони се роблять за гроші, за юдину заплату помагають послідню сорочку із Неньки здирати! І коли прийде такий іскуситель до Вашої хати, Ви плюньте йому в очи та скажіть: ніякий чесний чоловік не був ще ніколи зрадником свого народа; свою мову і народність зраджують лиш послідні падлюки, лиш такі, що місто людського серця мають у груди якесь собаче; ми сьємо Русини, Русини-Українці, сини великого 30 мільонового народа, і як такі по англійськи називаємо себе Ruthenians! Так, а ніколи інакше!... Тямте се!

Хто приїздив кілько разів до Америки, мусить урядникови подати час свого першого приїзду. Мущини мусять сказати, чи мають горожанські папери, а коли так, то де і коли їх дістали. Коли батько має горожанські папери, то всі його сини низше 21 літ тим самим також стають горожанами. Хто має тільки перші папери, того урядник замаркує буквами „Pa.“, а хто їх зовсім ще не має, зістане означений „Al.“ (Alien — чужоземець). Кождого, що скінчив 10 літ життя будуть питати, чи говорить по англійськи. Єли хтось не говорить по англійськи, тоді мусить подати свою рідну мову. В сей спосіб тутешній уряд хоче переконати ся кілько емігрантів приняло тутешнє горожанство та кілько з них говорить по англійськи.

Будуть далше розрізняти ся жонаті, вдівці, розведені, а також котрий раз є хтось жонатий. Тут мусить ся також подати як довго є хто жонатий, при чім однак треба подавати тільки повні літа. І так приміром, хто до дня 15-го цвітня є жонатий 2 літа і 9 місяців, то має сказати урядникови, що він живе з жінкою 2 літа. Хто є жонатий не цілий рік до дня цензусу, то такого означать знаком „0“.

На кождий запит цензусового урядника мусить дати повну і вдоволяючу відповідь. Хтоб не хотів дати таку відповідь, то про такого 23-ий розділ цензусового права говорить: „Кожда одиниця, якої вік є висше 21 літ в разі відмовленя відповіді, або в разі поданя з розмислом фальшивої відповіді, буде покарана гривною до висоти 100 доларів“. На сей параграф передовсім звертаємо увагу всіх тих, що то замотелічені московською дурійкою встидають ся свого власного імени, а ідуть служити московським панам. За фальшиве поданє з розмислом своєї національности ждуть їх консеквенції подані в повисім параграфі.

Кожда розумна людина буде отже на всі поставлені їй питання відповідати ясно, точно і щиро правду. Словнивши се, виповнять не лиш обовязек перед державою, яка нас приняла і живить, але і виповнять свій патріотичний довг, бо лиш в сей спосіб уряд дізнає ся, що і ми живемо тут в поважнім числі, що і з нашими потребами та вимогами треба числити ся.

АНТІН ЦУРКОВСЬКИЙ.

СТРІЧА З КОМЕТОЮ.

Свобідна перерізка твору Каміля Флмаріона „Конець світа“.

Стріча

Неначе звізди з огненними хвостами і кривавою россою.
Шекспір. Гамлет I.

Неумолимо неначе право смерті, якого ніяка сила не може відхилити, неначе з сталюого дула вистрілена до мети гарматня куля, летіла комета по своїй дорозі чим раз ближше, ближше. Усі обчислення астрономів сходили і потверджували ся як найдокладніші. Оба мандрівники небесних розтворів, земля і комета летіли назустріч, неначе два потяги гнані цілою силою пари, неначе якісь два велитенські страхиття, випущені одно на одного.

Вночі з 12-ого на 13-ого липня комета закрила собою цілу площу неба та голим оком видно було огненні вири, що крутили ся у якімсь біснотатім круговороті докруги осі. Здавало ся, начеб нечисленні рої метеорів запалювали ся, неначеб криваві блискавки зводили фантастичні борби з собою. Огненна куля здала ся крутити сама докола себе, звивати ся, корчити, неначе якесь живуче єство шарпане внутрішніми болями. Велитенські стовпи огня то тут то там бухали у гору, одні зеленавої, другі криваво-червоної краски; найясніші сліпили очи своїм білим сльвом. Се сонічне промінє ділало на газову мраковину комети розкладаючи одні тіла, творячи експлодуючі мішанини, електризуючи їх та викидаючи з челоустий комети хмари димів і пар. Сама комета ригала огнем, бухала щораз то страшнішими хвилями полуміни, неначе смок, що кидає ся на землю, щоб затопити її потопою огня. Що найбільше розбуджувало страх, се обставина, що в розріз з загальною думкою і поглядами з сеї пекольної кузні не доходив до землі найменчий шелест, не чути було і найслабшого звука.

Повнолиций місяць вправді сіяв на небі, але його круг був без блиску, зеленій. Зорі десь зникли. Зате ціле небо палало одним страшним морем огня.

Проти загального сподіваня день 13-го липня випав чудовий, гарнійший як усі попередні дні: серед голубого неба, без одної хмарки сіяло золоте сонце; вправді було досить парно, але лагідний, легесенький легот, віючий від моря відсвіжував воздух. Здавало ся, неначеб ціла природа прибрала ся у святоточну одіж. Поля блистали усіми кольорами, ручаї журчали, у кущах тьохкали соловейки. Тільки в одних людських житлах відбували ся роздираючі серце сцени: се людство гинуло придавлене важким маревом смерті. Святоточний, урочистий спокій у цілій природі якось страшно відбивав від розпучливої тривоги, шарпаючої людські серця.

Міліони Европійців з Парижа, Лондону, Відня, Берліна, Петербурга, Риму, Мадриту втікло в Австралію або до Америки. І чим більше приходив день катастрофи, тим більше росла еміграція так, що заряд трансатлантицької воздушної комунікації не був в силі доставити достаточного числа воздушних кораблів. Вони неначе великі рої ластівок летіли крізь океани, щоб спустити ся в Сан Франціско, Гонолюлю, Ліберти. Але мимо того, що день-денно міліони втікали з Європи, була се лиш так зникаюча мала частина упривілейсованих, що навіть брак їх нікому не впадав в очи; міста і села кишіли від блукаючих без цілі, стративших свідомість положеня і обставин людей.

Люди кілька уже ночей провели без сна; страх перед незваною а однак неминучою катастрофою не дозволив нікому ступити очей. Ніхто не важив ся покласти ся у ліжко. Лиця усіх були якісь сірі, очи без блиску, витріщені у німії розпучі, волосє розвіяне...

Воздух з кожною годиною ставав сухіший, горячийший. Від доби нікому ані на думку не прийшло покріпити свої сили якою їдою, а жолудок, сей орган, який завжди сам звик допомогати ся о свої права, тепер не відзивав ся. Але палюча спрага була першим наслідком розпаленого воздуха. Однак ніякі зусилля не були в силі її загасити. Фізичний біль почав брати верх над болем душевним. Віддиханє з кожною хвилиною ставало важше, мучаче. Малі діти під тягаром незваного лиха плакали і кликали безвипинно за мамами.

По містах і селах населенє неспокоїно блукало неначе мурашки в розбурханому муравлинку. Усі щоденні клопоти, стремління, житєва борба о хліб насущний забули ся; ніхто не турбував ся більше про своє власне майно. Запанувало якесь загальне отупінє, якесь моральне приголомшенє, якесь вселюдська недуга, що вирвала з людської душі усі почуваня.

Лишень церкви, каплиці, доми молитви, синагоги були у щерть заповнені вірними. Товпи людей злягали перед церквами усі площиди, усі вулиці, та у безмежнім страху хилили лица у порох землі. Неначе тихий зойк алітали над морем голов молитви; але льви, дзвони, органи — се все мовчало.

По людних площадах, вулицях, вульварах та сама гробова мовчанка. Лиш де-не-де почув ся крик опянілих, що у алькоголю шукали забути страшного нещастя. Ніхто нічо не продавав більше, ніхто не турбував ся про своє майно. Навіть воздушні кораблі та летаки зникли з воздухів. Одинокі вози, які в ряди годи появляли ся на вулиці, були похоронні каравани, що везли перші жертви комети.

День мінув без ніякого важнішого припалку. Але що принесе ніч, послідна ніч життя на землі!..

Здаєть ся, що ніколи ще захід сонця не був так чудовий, як того вечора. Сонце клало ся на спочинок у море пурпури і золота. Тихо ховав ся сонічний круг за обрій; але не появила ся ніодна зірка. Іночі не було. По сонічним дни наступив день кометний, не менче ясний, видний, але грізний, пекольними огнями розсвічений.

Зійшов місяць, блідий, неначе свічка западена у руді вмираючого. Чим висше підходив він на небо, тим ставав блідіший. Ядро комети натомість ставало щораз яснійше, розсвічувало послідню ніч як криваво багряне сонце, викидаюче з свого нутра зелені і жовті стовпи огня. Очам усіх представляло ся воно як якийсь страшний, неумолимий великан, що обхопив у свої обійми усе, небо і землю.

Нараз очи усіх розширили ся від страху. Кругом, на виднокрузі появили ся маленькі, фіялково-сині огники, обхоплюючі вінцем цілу землю. А майже рівночасно блеск комети зблід, правдоподобно тому, що в тій хвилині впала на комету тінь землі. Се мнине згасненє комети однак показало ся страшніше: бо коли очи привикли до нового світла, видало ся воно далеко страшнішим, грізнішим, хоч не так яскравим, як перед хвилиною. Ніколи передтим не освічувало подібне світло нашу землю. — Воздух висох так, що неможливо стало дихати; з горн віяло горячо наче з розпаленої печи, а кругом понесло воноє сірки. Здало ся, тепер вибила послідна година.

Страшний крик потряс основами землі. „Земля горить!.. Земля горить!..“ чуло ся докруги якісь вже не крики, але нелюдські витя...

Цілий виднокруг загорів вінцем синих огненних язиків.

І опять настала гробова мовчанка. З запертим віддіхом, з широко розчиненими очима гляділи люди на страшне видовище. Нараз неначеб цілий небесний звід розлупив ся на двоє а з бездонної розколини начеб вилізла якась страшна, велитенська паща, ригаюча зеленими огняними язиками; блеск сліпив очи, а страшний гук, ревіт, лоскіт, грім потряс основами землі. Люди, що находили ся ще на вулицях, неначе філі потоми кинули ся втікати, на осліп, без розбору, не знаючи і не здаючи собі справи куди і зачим. Вони лиш тямали одно: страшна, неумолима смерть витягала вже по них свої костисті рамена. Тисячі трупів, подавлених, подушених застелило вулиці. І в отсю годину було, начеб всі до одного збули ся розуму, а світ замінив ся нараз у один дим божевільних і палених.

По астрономічних обсерваторіях і вежах одинокі астрономи до послідньої хвилини липили ся на своїх становищах та робили записки і фотографічні знімки. Були також і одилиці, що з поза вікон своїх мешкань мали відвагу приглядати ся грізному видовищу природи.

Обчислення вказували, що земля мусить вбити ся в серце комети як куля у хмари, та що вона, аби пройти від верхні комети до її нутра потребує на се пів години часу. Перше зіткненє землі з кометою наступило тому 40 минут, коли то почуло ся палюче горячо і невиносма вонь сірки. Тепер прийшла хвилинка, яка, здавало ся, принесла кінець. З найвисшим трудом, тягнути ноги за собою, нечисленні до тепер остаючі на своїх становищах астрономи поплели ся у нутро веж, де старали ся щільно замкнути. Декілька з них бачило ще велитенську огненну кулю, здаєть ся кільканайцять разів більшу від місяця, яка з пекольним ломотом полетіла в напрямі полудня. Але, сил бракло дальше помічувати: годі було дихати. До пекольного горяча прийшло ще затросє воздуха углевым квасом.

У ухах чув ся безвипинний шум, лоскіт, дзвоненє, серця били палено; а все сеї одурюючий запах сірки! Нараз посипав ся огненний дощ з неба, дощ метеорів і падучих зір, яких більша частина вправді не долітала до землі, з яких однак многі пукали у воздуху наче бомби, розриваючи дахи хат і кам'яниць; і по всіх кутках вибухнули пожари. Ціле небо стояло в огні. На огонь на небі відповів огонь на землі. Де лиш глянути страшне пожарище, одно море полуміни, блискавки і громи. Без перерви греміли громи, олушкуючі, страшні. Чув ся пекольний грохот, гуркіт, неначе тисячі велитів били у кітли та тарабани. Поміж сям чуло ся сичанє, крик, вибухи, вите вітру, потрясеня землі, начеб земля западала ся сама в себе. Буря стала така дика, така страшна, така палена, що люди стадали скаменілі, глухі, приголомшені

страхом, а потом так тихі і спокійні, як схоклі листки, що їх вітер розносить. Тепер все уже кінчило ся. Кождий апатично віддав ся судьбі, щоб лягти під розвалинами і згарищами всесвітної пожежі, навіть не пробуючи найменшого руху протесту. Послідні обійми злучили ще тих, що навіть у сім страхіттю не хотіли розлучити ся, які хотіли вмєрти разом, одно побіч одного.

Але головна сила небесного війська перейшла і правдоподобно в наслідок експлозій метеорів наступило в воздухі розрідженє, рід порожнечі; бо нараз вилетіли усі шибі в вікнах, дахи з хат позлітали як перця, двері з тріскотом самі відчинили ся. Засвістило, завило, зашуміло у воздухах, страшний гураган розпалів, роздуваючи пожежі, страсаючи людьми, звиваючи з них оловянный тягар. А потім відчинили ся небесні брами і полили ся потоки дощу...

(Конець буде).

ПРОЦЕС

православного ігум. Арсенія
проти менаджера „Свободи“ Кон. Нирцова
і її редактора Ант. Цурновського.

Підводове поступованє п. Світкіна.

(Дальше).

П. Світкін: Чи тоді, як вона говорила вам про Арсенія і про дитину, був при тім чоловік іменем Грицько Чалий? Відп.: Так.

Пит.: Чи ви зізнали вже все, що Марія Кривіцька говорила вам при сій нагоді про поміщенє оголошеня в часописі?

Судія: Тут нема доказу на се, щоби вона говорила про якусь часопись.

П. Світкін: Світлий Суде, свідок зізнавав, що вона говорила про поміщенє оголошеня в часописі і я хочу, аби він сказав, чи вона не говорила щось більше про се.

Судія: Прошу, най стенограф повторить те зізнанє.

(Стенограф повторив попереднє зізнанє, як слідує: „Вона плакала і просила, щоб я взяв дитину і говорила, що колиб я не міг взяти дитини, то аби оголошєти в часописях, може якісь інші люде її взяли.“

Судія: А яке тепер є посліднє питанє?

(Посліднє питанє повторив стенограф, як слідує: „Чи ви зізнали вже все, що Марія Кривіцька говорила вам при сій нагоді про поміщенє оголошеня в часописі?“

Судія: Чи ви вже все зізнали, чи ні? Відп.: Ні.

Пит.: Ну, то що вона більше говорила?

П. Світкін: Перепрашаю.

П. Світкін: Прошу розказати все, що вона говорила тоді про се оголошенє.

Судія: Ні, про дитину і часопись; як хочете, то можете застерегти ся.

П. Світкін: Ні, я дуже був би вдоволений, колиб Світлий Суде дозволив мені допитувати в той спосіб, як я се наміряю, у всім прочим ми легко погодим ся.

Відп.: Вона говорила: „Як я прийшла по раз послідний до Арсенія, то він дав мені 10 дол., і сказав: „Не приходи сюди більше“ і се було причиною для чого я поклала цілу свою надію на часопись.“

П. Світкін: Чи ви вже зізнали все, о скільки лиш можете пам'ятати про те, що вона говорила вам про се покладанє надії на часопись? Відп.: Я сказав до неї: „Чому-ж ви передтим не ходили до „него (Арсенія) в сій справі?“ а вона відповіла: „Я ходила до него, але не могла дістати якоїсь вдоволюючої відповіді“.

Пит.: З яких сторін Австрії чи Росії ви походите?

Судія: Як може се належати до річі?

П. Світкін: Я хочу доказати, що свідок знає Арсенія від кількох літ, і то ще із старого краю. При помочи сего свідка я зможу доказати, якої імя мав Арсеній в старім краю.

Судія: Як так, то я дозволяю питатись.

Відп.: З Катеринославської губернії, з Росії.

Пит.: Як довго ви знаєте Арсенія? Відп.: Від часу, як я сюди прийшов.

Судія: Коли-ж ви сюди прийшли? Відп.: В червні 1907 р.

П. Світкін: Чи ви знали його коли в Харкові, в Росії?

Судія: Він вже зізнав, що знає його від часу, як прийшов до Америка.

Пит.: Ну, то що ви маєте на думці, коли кажете...

П. Гарван: Ліпше не турбуйтеся тим, що він має на думці.

П. Світкін: Прошу заждати, доки я не поставлю питання.

П. Гарван: Добре, поставте питанє, але не розпочинайте якоїсь промови.

Пит.: Що маєте ви на думці, коли кажете, що знаєте його від часу, як він є в Америці? Відп.: Коли я був Росії, то я лише чув про него, но не знав його особисто; прийшовши-ж в Америку, я зазізнав ся з ним особисто.

Пит.: Чи ви знали про яке заведенє, котрого він був настоятелем, в Тироновці, харківської губернії в Росії?

П. Гарван: Протестую проти сего.

Судія: Він каже, що в Європі зовсім не знав Арсенія. А потім він сказав, що він лише чув про него передтим, заки прийшов до Америки.

П. Гарван: То значить, що се була лиш пого- лоска.

П. Сніткін: Добре чи зле імя доказуєть ся як-раз сею дорогою, через поголоски.

П. Гарван: Ні, ви самі повинні знати чоловіка.

Судія: Протест піддержаний.

П. Сніткін: Застерігаю собі право відклику.

Пит.: Ну, а що чули ви в Європі про всечесного Арсенія? — прошу ще нічого не відповідати; — який був його характер і моральність.

П. Гарван: Рішучо протестую проти сих слів: „що чули ви про сего чоловіка“.

Протест піддержаний. Застереженє.

Пит.: Чи ви чули, щоб хто говорив коли про ха- рактер і моральність Арсенія?

Протест. Протест піддержаний. Застереженє.

Судія: Чи ви говорите тепер про Європу?

П. Сніткін: Так, чи він чув в Європі.

Судія: Протест піддержаний.

П. Сніткін: Застерігаю собі право відклику.

Пит.: Чи памятаєте, п. Білущенко, щоб ви бачи- ли Марію Криницьку після 25. червня, 1908 р.

П. Гарван: Відповідajte лиш: так або ні. Відп.: Так.

П. Сніткін: Де і коли? Відп.: Я запускав підлогу у Мендельсона.

Пит.: Добре, йдїть далі.

П. Гарван: Ні.

Пит. (продовжуючи): Чи у Мендельсона ви гово- рили дещо з нею про записане зізнанє, яке вона складала для Арсенія після появи згаданої статі.

П. Гарван: Відповідajte лиш: так або ні.

П. Сніткін: Звертаю увагу Свїтлого Суду і про- шу о се, щоби прокуратор мені не перешкадав. Най- Свїтлий Суд поучить його, що він не може мені пе- ребивати і говорити свідкови, як він має відпові- дати. Він не може обмежати, щоб свідок відповідав ли- ше так або ні.

Судія: Добре, я сам скажу свідкови, коли він має відповісти лиш коротко, так або ні, но з другої сторони, коли ви будете ставити такі питання, котрі не належать до річи, то я піддержу протест проти них.

П. Сніткін: Так, Свїтлий Суд може не допускати зізнань свідка, але не може сего прокуратор. Пропшу повторити питанє.

(Питанє повторив стенограф).

Відп.: Так.

Пит.: Чи ви знаєте, п. Білущенко, жєнщину іме- нем пані Здравітська? Відп.: Так.

Пит.: Чи ви говорили коли з п. Здравітською про який лист, а радше про листи, які писав до неї Ар- сеній, так чи ні?

П. Гарван: Протестую, бо се питанє є безосновне.

П. Сніткін: Я лише питаю ся: так чи ні.

П. Гарван: Я покажу Свїтлому Суду, що се питанє не має основи і для чого воно повинно бути виключене. На стор. 62. оборонець питав о. Арсенія: „Чи ви подали імя п. Здравітської своему адвокату?“ і т. д. „Чи ви писали коли до неї лист в сїй справі?“ а він відповів: „Не до Здравітської“.

Тепер жеж він хоче видобути від сего свідка, яко від третьої сторони зізнанє, чи він говорив коли не з святиником, лиш з самою п. Здравітською про листи, які послав їй отець Арсеній. Се зізнанє мо- глоб хіба опертись на поголосці. На стор. 63. на го- рі стоїть питанє: „Чи ви писали коли до неї лист в сїй справі? Відп.: Не до Здравітської“. І чи бачить Свїтлий Суд, в чім тут заходить безосновність? І він питаєть тепер сего свідка, що є третьою стороною, чи він говорив коли з п. Здравітською про листи, які писав до неї отець Арсеній.

Судія: Ну, та се могла бути поголоска.

П. Сніткін: Я хотів власне переконати Свїтлий Суд, що доказувати після поголосок при розправах о очерненє є дозволено...

Судія: Ні, я піддержую протест.

П. Сніткін: То я застерігаю собі право відклику.

П. Сніткін: Чи п. Здравітська говорила вам, що вона одержувала листи від Арсенія?

П. Гарван: Протестую.

П. Сніткін: Заждїть, бо я ще не скінчив питання.

Судія: П. Сніткін, я порішив вже раз сю квестію і не знаю, яке ви можете мати право повтаряти знов те саме питанє. Зізнанє є виключене і я не мислю, щоб ви могли питати ся про те саме безпосередно по рішеню. Мимо сего, я позволю вам поставити ще лиш одно питанє в сїм напрямі.

П. Сніткін: Свїтлий Суде, як-жеж я могу роз- бирати справу...

П. Гарван: Ви повинні знати, як маєте її розби- рати.

П. Сніткін: Я ставлю свідкови се питанє, щоби показати суперечність зізнаня всеч. Арсенія що-до сего, чи він писав листи до п. Здравітської. Пропшу, щоб Свїтлий Суд мені на се позволив.

Судія: Ні, я не позволю свідкови сего зізнавати. Ви можете застеретись.

П. Сніткін: Застерігаю собі право відклику. Я скінчив. (Дальше буде).

Ще під розвагу вибира- ючим ся на фарми.

В 13-ім числі „Свободи“ надруковано справозданє комісії, вибраної підчас на- рад святиеників в Філя- делфії. Па. для розслідже- ня о скільки землі коло Йорктавн, Вірджинія, при- гожі для поселеня Русинами.

Не маючи рівнож ніяких особистих цілей на оці а лише в надії одержаня даль- ших поясненє (як се і о- біцяно) в справі яка мно- гих інтересує, хочу поста- вити кілька питань та до- дати деякі уваги.

Найважнійше питанє є те, навіть коли усе друге бу- лоб all right, чи надаєть ся земля для наших лю- дей, які не розуміють ся на огородництві, ані садів- ництві. Наш чоловік звик до загального фармерства а не спеціального, яким є о- городництво і іменно те зна- не загального фармерства може єму часом навіть шко- дити, як се було досвідом деяких других сего рода кольоній. Покупили загаль- ні фармери дорогу землю придатну для городовини, але не хотїли слухати сво- їх учителів і сіяли на ній овес та пшеницю... Розуміє ся, що з того нічого не вий- шло. Далеко ліпше вийшли ті, що ніколи не фармеру- вали. Они не думали, що усе знають, слухали учите- ля і заробляли гроші. Ого- родництво вимагає спеці- яльного знаня і тому вся- кий хто думає, що він усе знає або хотів би робити усе так „як в краю“, ліп- ше зробити, если не буде побиратись за сего рода фармерство.

До садівництва нашим брати ся також не розумно. Садівництво вимагає не ли- ше знаня, але і великого капіталу бо на прихід тре- ба ждати довгі роки.

На устриці та риби, з чо- го тамовні люди мають го- товий прихід, так само як і на роботу при пілі чи у фабриках (звичайно за не- велику плату, бо у Вер- джинії загалом платять мало) також не порадо бу- лоб рахувати будучим фар- мерам а се тому, що truck farming вимагає сталої пра- ці і родина зложена з кіль- кох осіб на 10- акрах буде мати доволі роботи майже кожного дня в році. Се не те, що посїяв пшеницю тай жеде собі до жнив. В огоро- ді хоч би на кілька акровім все щось треба робити а коли зберєть одну ярину садить ся або сієть щось другого тай все мусить бу- ти ранне, інакше не при- несе жадної користі а ще втрату. Розуміє ся, если є близько робота то се може бути добре особливо для початкуючих, але тоді фар- мерство мусить бути занед- бане; той питанє ще чи з того заробітку зможе чоловік виживити родину і сплачу- вати фарму.

Що до землі званої Nor- folk loam, если се не по- милка, то она не конче на- даєть до продуктів пода- них в справозданю, а на- даєть головно під управу

солодкої кукурузи, фасолі, томейтів та брусквинь. Є другі землі належачі до тої самої series, які ліпше на- дають ся до цілий поданих в справозданю. Хемічна а- наліза землі принесє небо- гато користі, бо плодови- тість землі зависить не ли- ше від її складників а бо- гатєх інших річий, так що нераз земля убога в три най- важнійші складники прино- сить значно більший плід, як земля далеко богатпа ними.

Не зовсім зрозумілі із справозданя, слова „земля зовсім чиста“. Чи се зна- чить, що ліс зрубаний а пні ще стоять, чи може земля чиста від пнів, гото- під плуг.

Велика шкода, що компа- нія задержує собі право ви- купити марі, який ділає вельми корисно на піско- ваті землі, через що фар- мери будуть мусіти єго або купувати або заступати чим иншим.

Що пасти мож всюди де не обгороджено, се не ве- лика потїха, бо з сего ви- ходить, що кожний фармер сейчас на початку мусить обгородитись, аби сусідська худоба не робила єму шко- ди.

Цїна, яку компанія жадає за землю є незвичайно ви- сока, не менче як і ціна за будинки зняряди та інвен- тар, який до того ще й дуже бідний. Рахуючи за плуг борону, лопату та граблі аж 30 доларів, за коня 80, корову 50, свиню 10 і за 10 курий 10, разом 180 до- лярів — виходить, що ком- панія числить собі за хату та будинки господарські (найправдоподібнійше малу шопу, як будують другі ком- панії) аж 570 доларів. Се таки трохи за богато, бо чо- ловік, який знає майстер- ство, а таких много, може поставити собі такі самі бу- динки вже найбільше за 200 доларів. Що компанія жадає солону заплату за свою землю видно ще з то- го, що оден акер землі (є- сли брати 10 акрів) вийде на 175 доларів, або хоч би з того, що компанія обіцяє вже для 20 кольоністів у- держувати святиеника, пла- тити єму 600 доларів в рік давати мешканє і кілька а- крів землі. Чайже нікто не є так наївний, аби подума- ти, що компанія обіцяє у- держувати святиеника а навіть помагати будувати церкву із свої власної ки- шені. Компанія ся, се не добродійна якась інститу- ція а корпорація, яка має на меті зиск і тому удер- жувати святиеника та бу- дувати церкву буде не із свої кишені а з кишені ко- льоністів. Мені здає ся, що булоб далеко краще, если компанія танче продала людям землю, а люди если схочуть; самі удержували собі святиеника, як се ді- єсь деінде. Що компанія моглаб се зробити видно з того, що 20 кольоністів зло- жать за землю 20.000 доларів, а компанія, удержуючи святиеника лиш через 5 літ, виплатить єму самої пен- сії 3000 доларів крім меш- каня і землі.

В справозданю сказано, що за землю треба запла- тити з гори половину або й менче, значить, з компа- нією треба в сїй справі у- мовлятись; не сказано од- нак скільки літ дає компа- нія на сплату решти а се річ незвичайної ваги, бо чим довший термін тим для фармера ліпше.

Змушованє кольоністів бу- довати всі хати на одну форму звучить досить див- но. Чому не може чоловік за свої гроші побудувати хату яку сам хоче?

Що до знярядів господар- ських, то треба сказати, що плуг, борона, лопата та гра- білі до огородництва зовсім за мало. Корова (50 д.) по- числена трохи за дорого, та кінь (80 д.) за мало. Днесь добре однорічне ло- ша варта 100 доларів, тому на коня, если з него має бути яка користь треба ра- хувати що найменше 125 до 150 доларів; еслиж хто хотів би мати ліпшого ко- ня мусить заплатити 200 і більше доларів, особливо на весні. Безрог, які тепер до- бре платять і можуть при- водити пацята два рази в рік — можуть трохи біль- ше держати, так само і кур- ри.

Думаю, що цікаво булоб знати тим, хто вибираєть на фарми по чому там буді- вельне та опалове дерево і як за глибоко почва (soil) та що є під нею.

Не радивбим нікому йти туди фармерувати, хто не має достоящих дітей і му- сів би спускати ся на поміч зі сторони наймитів-Нігрів. З ними на конєць певно не вийде.

В справозданю пишєть, що околиця ся здорова, в чім я однак позволю собі сумніватись. Усі прибереж- ні землі Верджинії, що ле- жать близько рік повні мо- скитів та малярії і я не ба- чу причини, чому околиця Йорктавну малаб становити виїмок. Дивлячись на мапу виглядалоб, що околиця ся дуже пригожа для малярії.

Вибираючі ся туди на фарму повинні памятати, що мусять мати гроші:

на заплату першої рати за землю,

на будинки,

обгородженє,

зняряди господарські,

коня (если можливе кобилу) корову,

свині,

кури,

насіне,

шкла а бодай cold frames навиз природний і штуч- ний,

матеріал до нищеня хро- баків та хрупців на ярині, керницю,

проїзд, F 60

зняряде домашнє,

прожиток для родини, о- пал, свїтло і т. п.

прожиток для скотини,

на оплату додаткового робітника,

асекурація, податок, непредвиджені видатки.

Компанія повиннаб через свого знатока огородника виробити докладну програ- му сего, що робити бодай в перших двох роках на

фармі, себто що і скілько управляти, коли і в який спосіб, та пояснити, який був би можливий прихід. Така програма доконче по- трібна, бо наші люди не є фахові огородники, тай зе- млі сеї не знають, а всякі досвіді дорого коштують. Розумієсь, що хто не хотів би придержуватись сеї про- грами, мусів би опієля ви- ну самому собі припиати. Що до приходу, то природ- на річ, компанія не може єго гарантувати, всеж таки цифри сего рода далиб по- няте кождому наперед чо- го менче більше може сподіва- тись.

Лиш обдумавши та обра- хувавши усе докладно, по- виван чоловік робити крок рішучий тай тоді найліпше булоб, аби кількох знако- мих осїдало разом один ко- ло другого, бо моглиб собі спільно помагати, мати до- розпі зняряди господарські на спілку, моглиб спільно купувати навиз, прокормле- не для родини і скотини та другі річи, що вийшло би значно дешевше; вкінци мо- глиб удержувати спільно одного доброго бугая та па- цюка, продавати спільно продукти і т. п. а з часом і ціла кольонія моглаб зро- бити одну велику спілку, як се буває між фармерами ин- ших народностей.

Іван Ардан.

Подаю до відомости, що на Latrobe є руський святи- щеник. Адресуйте:

Rev. M. Danilovic

Box 11, Latrobe, Pa.

Мешкаю на 204 Miller Str.

о. М. Данилович.

Руська гр. нат. Парохія св. Ап. Петра і Павла в Джерзі Сіті, Н. Дж.

— оголошує огни —

● К О Н К У Р С ●

на мальованє своєї церкви.

Першевство мають Русини.

Зголошувались однак можуть лиш фахові малярі.

15

Зголошена устні або письмєнні приймає

Rev. A. Ulitzky

76 Grand Str., JERSEY CITY, N. J.

Для парохій на Великдень!

Вже вийшли нанладом Свободи

Коверти

на великий дар для парохій, який після авчяюмо- річно складають парохіяни.

Сї коверти суть украшені чудовим образом, а по обох боках є напись:

Великодний дар на гр. кат. церков

.....

Цїна 1000 коверт 5 дол.

Продає „SVOBODA“

184 Hudson St., New York

В. Сулковський і Ко.

виробляє повкозласть, контракти, інтабулює спадки, веде процес, купує і продає в краю ма- етні, реальности,

а під кавцією 15 тисяч доларів по- силє гроші, продає дешєво шєф- карт, полагаєтьє справи вій- ськові, асєктуруєкопї і ульїноєя від вправ. 23

Все веде скоро, ретельно і дешєво. В кождім случє чєшїть на адресу

B. SULKOWSKI & CO.

22 Belmont Ave., NEWARK, N. J.

SWOBODA

(LIBERTY)

The Ruthenian Weekly

184 Hudson Str.,

Published every Thursday at
44 Hudson St., New York, N. Y.

Published by

The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

REV. P. PONIATYSHYN,

Superintendent

Box 112, Elizabeth, N. J.

адреса мешканця:

326 Rose Hill Place,

ELIZABETH, N. J.

ANTH. CURKOWSKYJ,

editor

184 Hudson Str.,

NEW YORK, N. Y.

K. KIRCZOW,

manager,

NEW YORK, N. Y.

Terms: Two dollars a year.

Advertising rates furnished on
application.

Entered as second-class matter
December 21, 1906, at the Post
Office at New York, N. Y. under
the Act of Congress of March 3,
1879.

„Свобода“

Газета для руського народа в
Америці і орган „Р. Н. Союзу“.
Виходить що тижня в четвер і
коштує:

в Америці на 12 місяців \$2.00

до стар. краю на 12 місяців \$2.00

в Америці на 6 місяців \$1.00

Оплачувати газету треба всег-
да з гори.

Гроші треба посылати в ре-
дакційним листі, або через ек-
спресовий, або поштовий money
order (моні ордер). Money order
то є арточка, котру дістанете
від почтара або агента на ек-
спресовім офісі, пішліть нам бо
без того ми не годні гроший ді-
стати.

Адрес:

„SVOBODA“

184 Hudson St., New York, N. Y.

Телефон 7074 Spring.

Дописи просить ся писати лі-
вень на одній стороні картки.
Дописи непригожі до друку не
слідь ся, наколи з гори не було
вказано, що жадає ся її звороту
і не було залучено марок на
зворот.

Славні Союзовці, де Ви?

Як звісно, то не тільки
поодинокі народи, але й
цілі держави хочаки сяко-
тако егзистувати, а що важ-
нійше, розвиватись під
взглядом політичним і еко-
номічним, заводять у себе
так званий демократич-
ний, або навіть і репу-
бликанський лад з девізою:
„Рівні права для всіх“.

Йдучи слідом „сильній-
ших мира сього“, й робіт-
ники різних країв, зрозу-
мівши врешті що лишень
влучности сила, або радше
сказати, хочаки яось жи-
вотити по при шаленій кон-
куренції техніки з руко-
дільним промислом, орга-
нізують ся в спілки, орга-
нізації, щоб тим самим ле-
кше ставляти чоло усяким
неудачам в борбі о своє
існуванє.

І ми, Русини-Українці,
як кількадесять мільоновий
народ, колись славний, але
через зависть, а властиво
закланність наших непро-
дливих „опікунів“, та своєю
незгоду хоть і скованій

політичною та економічною
неволею, будимо ся з віко-
вічного сну, що правда
піняво но все таки почи-
наємо розуміти своє поло-
женє та починаємо чим раз
сильнійше вязати ся у свідому
своїх цілий політично-
боєву дружину.

Часть нашого народу
канєна тут, за море, в чу-
жину, в борбі за кусник
насушного хліба певно дав-
но вже загинулаб національ-
но у морі тутешної
вавилонської мішанини, е-
слиб ся частина идуча слідом
чужинців рівнож не зорганізу-
валася в якусь організацію,
чи то з цілю політичною,
чи релігійною або і запо-
могою.

Одною бодай чи з ненай-
красше зорганізованих на-
ших громад в чужині є
безперечно наш „Руський
Народний Союз в Америці“.

Знаю, що й тих пару
стрічок наші доморослі
„критики“, чи „реформатори“
приймуть з криком
за се, що я сказав, позаяк
після гадки деяких
„незвичайно поступових“
а що за тим йде і „мудрих“
патріотів Р. Н. Союз, хоть
є і народна напга організа-
ція однак не відповідає на-
шим змаганням в чужині,
та що сю організацію по-
раб конче „зреформувати“
річ природна, на „іх“ лад.
А тих всіляких „ладів“ у
нас тільки що і патріотів,
бо в нас „що голова, то
розум“.

Для таких, і їм подібних
наших „критиків“, знай-
шлаб ся від мене ось така
відправа: „Nie odrazu i
Kracow zbudowanu“!.. Що
добре і загально потрібне,
се переведе ся поступенно,
поволи. Для тих однак,
котрі справді бажають на-
шому нещасному робітни-
кови щось більше, чим
безвастанної партійної ко-
лотнєчі, радаб від мене
була така:

Як довго у якімнебудь
народі, його частині, чи
кружку, одні уважати-муть
себе за „верховодів“, а
другі за якийсь підручний
матеріал, з котрого перші
мають тягнути для себе
житєві соки то так довго
про формальний зворот на-
лутше нема що й балакати.

Як раз зближає ся сего-
року Гол. Конвенція „Р.
Н. Союзу“.

Хто бував на славетних
наших З'їздах, чи там Кон-
венціях сей не заперечить,
що репрезентанти чи там
делегати підчинених громад
коли приїжджають по кіль-
кадесять миль на Загальні
Збори, то повинні приїд-
жати з готовими уже про-
ектами, чи внесками, себто
одобрити се, що після опі-
нїї цілого загалу членів
уважають за корисне для
організації, або поправити,
в остаточности цілком від-
кинути се, що некорисне
або невідгідне для загалу
членів.

Тим часом у нас як во-
дить ся? Головний Уряд
організації проголосить про-
граму, після якої переводити-
меть ся Конвенція. Там
або тут обізвєсь якийсь

наш патріот з зазивом до
спільної праці, але загал
мовчить!

Коли в слушний час де-
легати позіжджають ся із
усіх усюдів, то звичайно
по се, щоб приплеснути
старому Гол. Виділови за
точність в Урядованю, ви-
брати через згальне голо-
сованє новий, або затвер-
дити-старий Уряд, та ді-
стати „дісту“ і славетна
Конвенція готова!..

Конвенція урядова, вправ-
ді скінчить ся, делегати
роз'їдуть ся в свояси,
але до докінчення Конвенції
ще далеко!.. Бо доперва
патріоти як по конвенції
розпочинають поміж нами-
ми Рутенцями по різних
кутках кружках „правдиву
Конвенцію“... Ті, котрим
на Конвенції бракло доброї
волі, чи відваги висказати
свої гадки для загального до-
бра організації, по Конвен-
ції, під ріжного-рода псев-
донімами „невдоволених
членів“ розпочинають свою
підпольну роботу, одним
словом кираню!..

Сегорічна Гол. Конвен-
ція „Р. Н. Союзу“ о скіль-
ки догадуєсь, недалеко.
„Союз“, завдяки невтом-
мій праці теперішнього Гол.
Уряду, як рівнож завдяки
енергічній акції Місц. Ор-
ганізаторів взріс до імпо-
нуючих розмірів, бо чис-
лить виспе 15.000 членів.
„Свобода“ як офіціальний
орган тоїж організації хоть
і накликує загал до спіль-
ної праці, та наш загал
мовчить!..

Оджеж, як член своєї мо-
гутньої нашої організації,
а заразом як кількалітний
урядник своєї нашої „Твер-
дині“ в чужині, звертаю ся
отсим ще раз до Впов.
загалу наших робітників і
кличу:

Славні Союзовці, де Ви?
М. Белл.

Де-кілька слів під увагу загалу.

Справа колонізації стала
справою актуальною вже
від кількох літ а в послідних
часах зачато її цілком по-
важно обговорювати на
дзєвникарських шпальтах.
Побіч голосів за скріплюва-
нєм вже заложених україн-
ських колоній чи то в Ка-
наді чи в Парані, появилсь
нові за колонізованєм Ме-
ксика, а в 13 числі „Сво-
боди за закладанєм фарм в
Вест Верджинії. Як поводить
ся нашим поселенцям в
Канаді і Бразилії знаємо зі
звітів. Хліба вони не жадні,
а коли їм що доскулює, то
хиба не справи жолудкові.
І факт, що ті осадни не бо-
гато опускає, а противно,
багато скріпляє їх і розши-
ряє нових емігрантів з Га-
личини, дає нам можливість
пізнати, що чейже там так
але не є і що наш робітни-
чий елемент там бувби по-
жаданий, тим більше, що
осідаючи на фармах в Кана-
ді, приносивби зі собою
дещо готівки, знавби по
англійськи, був би більше
свідомий, певний і відпор-
ний як наші емігранти при-
буваючі впродз Галичини.

Що до винаходу нових те-
ренів і колонізованє їх
мусимо передовсім взяти
під увагу. хто становить
головну часть наших ту-
тешних поселенців і яка
часть з них могла би осісти
на фармі в території цілко-
вито новій, без суєдства
хотяки би вже не Русинів
але взагалі Славян. Таких
взагалі є мало а навіть дуже
мало. До того додати, що
тими краями мав би бути
Мексик або частинні фарми
в Вест Вірджинії. Мексик, о
котрім знаємо дуже мало,
повинен все таки більше
зайняти нас, бо се країна
плодовита з незмірними
скарбами в нутрі землі, яка
станєсь як не нині то зав-
тра країною промисловою,
подібною Злученим Держа-
вам. А що станєсь се не-
задовго вказує факт, що
американські промисловці і
мільонери поробили уже ве-
личезні наклади грошеві а
вицофувати ся не призви-
часні. Зачувати також, що
богато польських фармерів
з Тексас переносить ся на
мексиканську землю. Фарми
в Вест Верджинії взагалі, га-
даю, не знайдуть багато а-
маторів, бо по перше само
положенє є не конечно до-
гідне, а друге услівя за-
тяжки, щоби знайшов ся
якийсь сьмільчак, котрий ма-
ючи около два тисячі до-
лярів ішов на десять акро-
ву фарму з надією, що мо-
же нині завтра почнуть
пороти єго землю за мар-
глем, а коли і ні, то щоби
бути все зависимим від
компанії.

Тепер звернім ще увагу
на одно. Головна часть е-
мігрантів становлять люди,
котрі приїхали тут лише
щоби дещо заробити і по-
вернути назад. Богато з них
жонатих, властителів кіль-
кох навіть кільканайцятьох
моргів поля, в части обдо-
женого, або і звичайних ха-
лупників, котрі все таки
наміряють вернути до Га-
личини. — Коли одже від-
носини між Поляками а
Русинами в Галичині так
заострили ся, що Поляки
хотячи утриматись в східній
Галичині постановили солі-
дарно ані одну нядь землі
не продати Русинам а лише
плянково розparcelьовувати
поміж Поляків — ми непо-
винні обоятно на се давити
ся але против ділати. Само
наріканє, коли з нашої сто-
рони не буде покушців, не
поможе. — Певне є, що
велику часть таких будуть
становити галицькі селяни
але і ще много землі оста-
не, з котрої можна би по-
робити господарства 10—15
моргові як раз для таких
наших емігрантів котрі по-
сїдають по 2000 і більше
талярів. Коли Поляки по-
бачать, що Русини не лише
словами ані колами але
грїшми боронять своєї зем-
лі, тоді з їх сторони кольо-
ністів станє меньше, бо
будуть свідомі, що кожний
з них іде на загибель. Тому
здадоби ся і час уже було
би, щоби тут в Америці за-
ложено рід бюро посеред-
ництва, котрого метою було

би кожодчасно подати ін-
тересованим докладні ін-
формації де, яка, на які
проші є до набутя земля і
чи то в парцеляції, чи при-
ватно в Галичині.

Таке бюро оперте на од-
ній чи більше особах, ма-
ючи зносини з товариства-
ми парцеляційними як „Зе-
мля“, з людьми, котрі на
власну руку парцелюють,
повинно також навязати
зносини з кредитовими ін-
ституціями, щоби в разі
потреби забезпичити своїм
клїєнтам кредит, з агента-
ми товариств асекурацій-
них як „Дністер“ котрі
можуть подати інформації
до даного села чи міста, сло-
вом стати ухом і оком все-
го що лише може вийти на
нашу користь. Роздроблю-
ючи наші сили, колонізу-
ючи Мексик як і Вірджинію
чи інші части Америки по-
виннісьмо памятати, що на-
пні колоністи если не ціл-
ком то вчасти уже в дру-
гїм, третїм поколіню від-
падуть від нашої нації а
тим часом в старім краю,
на наших праатьківських
землях розпановувати ся
стануть відвічні наші ме-
жові вороги. Тому звернім
увагу на Галичину, Поділе,
Задніпровє і нову Росію де
землі ще досить, скріпим
там наші сили, хоч би на-
віть в Росії, де дотеперіш-
не безголове конче колись
скінчити ся мусить; тих
котрі не можуть чи не хо-
чуть повернути до Галичи-
ни чи Росії, є свьятим о-
бвязком скріпити вже і-
стнуючі колонії (в Канаді
і Парані); коли найдуть ся
охочі осідати в Мексику чи
де інде, то постарати ся, аби
їх було багато, дати їм від-
повідних проводирів і опі-
кунів, котрі би не лише
шкіру дерли але також і
працювали. Справою сею
повинні зайняти ся всі кру-
ги нашої американської ко-
лонії без взгляду на пере-
конаня партійні, бо справа
актуальна і на часі, така
справа, яка може тяжко пім-
стити ся не нині тозавтра.
Відклякуватись все на Р.
Н. Союз нема сенсу, бо
Союз є лише лучником то-
вариств і братств в справах
матеріальних і від них за-
висимий — отже ся справа
справа кожного а хто біль-
ше свідомий на тому біль-
ший тягар і обвязок нею
заняти ся, а по загальнім
порозуміню хочби на най-
ближшій конвенції Р. Н. Со-
юза щось порішити.

Костя Костур.

Хто ви, та чого хочете?

(Слівце „Гайдамакам“.)

Склалась минувшого року
в Америці дивна подія —
завязалось в Нью-Йорку Тов.
„Гайдамаки“ і рівночасно,
як на них пристало, поча-
ли видавати свою газету
під такоюж самою назвою.
Ну, завязалось Товариство,
то завязалось і не булоби
в тім нічо дивного, бож
всяка річ змістить ся ще
на свьіті, коби лиш було
що „путнього“; але то, ви-
бачте, ані они ані їх газета

не знають що з собою зро-
бити і куда властиво спря-
мувати цілу свою роботу.
Жаль лиш та сьміх збирає
чоловіка дивитись на них.

Зразу було ще яко-тако,
хапались до того то сего,
але тепер опановала їх уже
така дурійка, що виглядає
то все радше на комедію,
чим на яку реальну, про-
свьітну роботу. Їх члєни
блудять манівцями і крім
крику нічогосько не роблять,
хиба то, що в кількох до-
мах збурили родинне щастє,
а їх газета взялась тепер
до нашої віри і церкви; тов-
кує сьв. Євангеліє на своє
копито, оспорує точки ре-
лігійні, о яких не має най-
меньшого понятя, подає
дурниці, переведені з поль-
ської соціалістичної преси,
дивні пориви недочуених
одиниць, фантазії і т. п. чим
затроує і так уже не зовсім
здорову атмосферу в нашій
суспільности та за то каже
собі ще платити. Чи то ва-
ша ціль і чи до того ви по-
кликані?... Чи жаль вам
може того паперу аби не
лежав чистий по складах
та старастєсь його задру-
ковати не дбаючи чим?..

Не занимались ми ніколи
„Гайдамаками“ та і тепер
були-б о них і слівцем не
спігнули, еслиб не дали до
того самі почину. От в 5-ім
числі своєї газети якийсь
„парохіянин“ (в дійсности
він не єсть парохіянином,
бо не платить колекту) на-
кинув ся нам за опікуна.
Знаємо ми добре того „па-
рохіянина“. Критикує він
порядки церковні, свьяще-
ника та журить ся сердега
фондом шкільним, на котрий
не дав певно ані цента. Чи
має право злодій розказу-
вати де і в якій закутині
огнегревалої каси умістити
чийсь грїш?..

Дальше жалусєсь він, що
працює бідака тяжко, а не-
має користи з його праці.
От тобі!.. Та хтож тому
винен? Если буде так далі
поступати, то ще і тільки
хісна не буде з його праці.
Не треба братку другим
давати наук а про себе не
дбати.

Вкінци каже, що о. Улиц-
кий не хотів поховати од-
ного руського чоловіка, яко-
го переїхав трен, доки не
дістане 25 долярів. То уже
чиста брєхня, бо уряд мій-
ський не хотів видати тіла
помершого, думаючи, що
може найде ся яка рідня
забитого, що займєсь його
похороном. Вкінци о. Улиц-
кий похоронив небіщика як
належить ся.

Дивно, що вишукали они
того чоловіка — але аж по
смерти. Чому за життя не
заняли ся ним, не поучили
аби провадив чесне і тве-
резе жите і записав ся до
руської організації? Деж ви
тоді були? — скажіть, будь-
те ласка.

Працю же о. Улицкого
знаємо і уміємо оцінити ми,
парохіяне, то є ті, що уде-
ржуємо парохію, а не якісь
півголовки.

Яким правом мішастєсь
ви до справ парохіяльних?
Хиба правом „jure sacro“...
Що сказав би пересічний
Гайдамака, еслиб прим. до

його гавзу зайшов хтось чужий та казав йому „муфувати“ стіл з середини кімнати в який инший закуток?... Чи не добирав бися до його обшивки?...

А уже найгарнійшою цвіткою вашої роботи — если маємо вірити ходячим слухам — являєсь хіба те, що ви дійшли уже так високо, що просились навіть царо-славного борода-того батюшку, аби був ласкавий прийняти вас під свій покров. Та батюшка, знать не дурний, бо знаючи, що ви пишете в своїй газеті проти церкви і віри, не хотів вас прийняти, та відправив з нічим... Чи то такий у вас поступ?... Лишаєсь вам хіба удатись ще до жидівського рабіна з проз-бою о пріяте, але, здаєсь, що і то не придасть ся, бо і Жиди вірують в Бога.

Улюбленим вашим кли-чем є: „Робітники, ставайте до борби з тиранами, бо добровільно ніхто нам нічо не дасть!“... і т. п. Але чи ви самі між собою з'органі-зовані, чи належите до юній, та чи учите других органі-зованя ся та солідарности? Здаєсь, що ні! Бо приди-віть ся між собою: Один ваш „leader“ робить десь в шапі мала та ріжних па-хощів і має аж 10 доларів тижневої платні, другий десь прасує у якогось жиди шта-ни по 9 центів від пари, а і другі ваші головачі сто-ять менше-більше так само, між тим коли кельнери в готелю „Astoria“, отже рів-нож робітники, виходять до 100 доларів тижнево (6 разів більше від пересічної платні нашого священника). І хтож тому винен, що ви так мало заробляєте, дерков чи свя-щенник? Організуйте ся самі, вступайте до ріжних юній, заохочуйте других до науки англійського язика, через що робітник дістане ліпшу роботу і більшу платню. Тоді не будете потре-бувати плакати та звалью-вати на нікого вини. Чи ж не так?...

Один з ваших мав недавно свій штор і булоб все дуже красиво, бо був своїм неза-лежним босом. Але щож з того. Місто пильнувати біз-несу, лавив сердега веюди і „робав“ політику, а штор упадав. І не могло бути інакше. Чи ж і він має право нарікати на церков? Хіба тому, що його штор був зараз коло церкви.

А тепер слівце о вас са-мих. Ви ж чайже люди а не хрещі та мотилі, що то пер-еходять ріжні переміни. Чому ж так скоро зміняє-тесь? Один з ваших кри-кунів тамтого ще року по-бивав ся за тим, аби під звінницю в церкві була сьвячена вода, та оповідав як то він спас ся з якоїсь неволі в дорогім золотім па-еї, кажучи, що лиш Прови-діню Божому завдячус ни-вішню свободу. Другий зби-рав колекту та ріжні скла-ди на церкву і т. п. А нині... Самі будувались парохію, самі заходились ся коло її основаня, а тепер нищите то все? Як назвати такого чоловіка, який власну пра-

цю, власний труд нищить? Чи не божевільним?... Отсих пару слів у відпо-відь на ваші напасти, та рада: не пхайте носа до не своїх діл.

*Григ. Підлипчак,
Стеф. Миланович,
Анд. Самодович,
Мих. Келичава.*

Тростіса і куратори руської гр. кат. церкви сьв. Ан. Петра і Павла в Джерас Сітти, Н. Дж.

**Під розвагу
Русинам греко-католикам
з околиці Юнкстава, (Огайо)**

Отсим подає ся всім на-шим братям, щирим греко-католикам до відомости, що від кількох місяців істнує і дуже красно розвиваєсь в місті Юнкстава, Огайо нова греко-католицька руська па-рохія, де сьвящендійствує законний духовник. По тій причині всі греко католики, котрі хочуть в тім пості очистити свою душу, повин-ні сповідатись, причаща-тись і т. д. лише перед своїм законним сьвящен-ником. Се говоримо з натис-ком, бо ані пан превелеб-ний Петрашович з Шарон, ані Медведцький з Стілтон чи там в Брагіл не мають жадної юрисдикції, то єсть жадного права і сили когось сповідати або вінчати і т. д. а вся та їх робота єсть пуста, незаконна і грішна, словом не має жадної вар-тости ні перед людьми ні перед Богом!

Тому если кому лежить на серці єго добро душев-на, нехай розважить, що робить! Просимо перечита-ти собі оголошенє Іх Прео-сьвященства, поміщенє в „Душпастирю“ з року 1909 сторона 24 і 160.

Адреса греко-католицько-го законного руського сьвя-щенника єсть така:

Rev. V. Zaserkovnyj
526. W. Rayen Ave.
Youngstown, Ohio.
Bell Phone: 2640.

**Вибух
вулькана „Етна“.**

Далеко від нас на полу-дне, на Середземному морі лежить невеличкий край, що належить до Італії — Сицилія. Се країна частих нещастя, які спричиняють підземні сили. Там знахо-диться найбільша огнем-дишача гора, вулкан Ет-на, котрий часто вибухає а як ні, то повторюють ся що раз землетрясеня, які руйнують цілі міста і села, тай від котрих гине чима-ло людей. Заледви минув рік, як на Сицилії збула ся страшна катастрофа, як від сильного землетрясеня ве-лике місто Месина лягло в румовища, а за ним і до-околичні місточка та села, при чім згинуло до 200 ти-сяч людей. А ось надхо-дять вісти про нову ката-строфу.

Перед 2 тижнями став вибухати грізно стовма-диму і огню вулкан Етна. Вибух був попереджений і диму з високої на 2.500 метрів гори не був би ще таким грізним нещастєм, як се, що з вулькана вилива-

єть ся маса розтопленого ка-міна і землі — лява. На верхку вулькана утвори-лось пять нових отворів — гирл, з котрих з великою силою впливає горяча ля-ва. Се така розжарена теч, що аби остигла, на се тре-ба цілих місяців часу. Пли-вучи з вулькана великими потоками, спиноє і нищить все по дорозі: збіжа, садо-вину, огородину, а навіть заливає і спалює цілі села. І від сего нема ратунку. Нічим ляви спинити, така вона страшенно горяча, а ся земля, яку вона залле, є вже пропаша. З часом лява скаменіє і де перше була родюча земля, там лишає ся ськаліста поволока.

З Сицилії надходять не-покоячі вісти. Ціла околиця залита вже лявою. Між людьми там замешкалими страшенно розпука, бо втра-чений цілий їх добуток, їх майно, а навіть хати. До того вилив ляви чимраз збільшаєть ся. Зверху вуль-кана спливає вона чимраз більшими ріками і що раз коротше. Від часу до часу бухає вулкан сильним о-гнем, викидуючи з нідра землі град каменя і хмари попелу. З вибухом даєть ся чути підземний лоскіт і трясенє землі.

Одна ріка ляви, яка пли-ве з вулькана є широка майже на один кільоме-тер. Вона залле місцевість Борельо. Люди опустили сю місцевість і ледви утікли з житєм, бо широка ріка го-рячої ляви суне прямо на сю місцевість. А лява така горяча, що на віддаленє 40 метрів не можна до неї приступити.

Майже що року на весну при кінци марта, або з по-чатком цвітня, сицилій-ський вулкан починає ви-бухати. Учений професор Вебнер на підставі своїх наукових дослідів вже пер-ед кількома місяцями пред-сказав теперішній вибух Етна.

Окрім місцевости Боре-льо, є загрожені ще села Сан Лео і Ріміці. На них пливуть ріки ляви, а люди повтікали в дальшу, без-печнішу околицю.

**НОВИНКИ
КАЛЕНДАР.**

- Цвітень.
- 14 | Ч | Марії
  - 15 | П | Тита преп.
  - 16 | С | Никити
  - 17 | Н | 5 п. Іосифа пр.
  - 18 | П | Теодула
  - 19 | В | Евтихія
  - 20 | С | Георгія

— Всіх, що цікавлять ся зем-лею в Вирджині та хотілиб дещо ближше дізнати ся про сю справу відсилаємо по близші інфор-мації до д. John Bogosiewicz, 822 N. Franklin str., Philadelphia, Pa.

— Похід проти українства в Росії. В комісії для народної просьвіти рішено справу „іно-родческої“ школи. Внесенє пос-І. Лучинського, щоби в місцевос-тях з українською людністю вчити українською мовою, від-кинено. За те ухвалено допу-стити рідну мову до шкіль в Польщі та в Надбалтійських краях. І так допушено мови: німецьку, польську, литовську,

латишську та естонську. Крім того ухвалено допустити в шко-лах викладанє рідною мовою всіх музульманських народів, а також Жидів. За внесенє п. Фрідмана в справі дозволеня жидівської мови голосували на ипнии також „праві“, „щоби доказати абсурдність такого про-екту“.

Істинно-руський проєкт. До російського міністерства просьві-ти надійшов проєкт генерала Богдановича замкненя учитель-ських семінарів і іменованя на-родними учителями підфіціарів. Ось як хочуть ширити просьві-ту покровителі наших москво-філів.

— Хліборобські заворушеня вибухли оноді в Греції. Селяни нападають на панські двори, ра-бують і підпалюють їх. В Теса-лі військо стріяло до зворожо-блених селян. Рівнож і в Руму-нії в одній місцевости вибухли заворушеня. Селяни, в котрих Жиди і пани повиманували зе-млю не маючи на чім робити хліба, вийшли на камеральні по-ля і стали їх орати та засівати для себе. Власти спровадили військо і розігнали селян.

— Пробудила ся в домовині. Населенє одного села коло Гі-йон в Еспанії було перед кіль-кома днями дуже розворушило ся страшною подією. Змерла там шестилітня дівчина, котру лікар признав за неживу. Її перене-сено до трупарні, відки мали її на другий день забрати і похоро-нити. Але коли рано увійшли гробарі до трупарні, щоби спов-нити свою місію, встали відчи-нену домовину, а побіч лежала дівчина, котра ще віддихала. Вона пробудила ся в ночи, як потім запевняли, із заковязи, якої лікар не помігив у недужої, та відбила віко домовини ве-ликою силою судорогів, а відтак впала безсилна. Але тепер вже було пізно ратувати дитину. Во-на змерла на руках матери, ко-тру сейчас прикликаю. Смерть прискорив жах, який перебула дитина. По сій страшній події населенє сильно обурило ся на лікаря і хотіло його злічувати, але лікар спас ся від неминучої смерти скорою утечею з села.

— Чужинці в пам'яті роковия Шевченка. Майже уї посту-пові російські часописи написа-ли в 49 роковини смерти Шев-ченка щирі статі про нашого по-ета. Ілюстрований журнал „Ис-корки“, що виходить в Петер-бурзі в 9 числі на першій сто-роні помітив величій на цілу сторону портрет Шевченка в шапці і в кожусі з підписом: „Т. Г. Шевченко, український поет“ (Къ 49 годорочияв єго кончини).

— Московіфільська кириця. В Галичині московфілі є рівночас-но наймітами польських послів, себ-то ворогів руського народу. Польські пани кажуть москво-філам киричити скрізь в народ-ній роботі Українців, аби розви-вати наші сили і нищити Русинів. Останними часами україн-ське кравче господарське това-риство „Сільський Господар“ розвинило живійшу діяльність в направи хліборобської органі-зації і піднесеня господарства. Отже, щоби перешкоджувати сій діяльності руського хлібо-робського товариства, Поляки наче гниду колоду, кинули про-ти „Сільського Господаря“ мо-сквофілів. Аби виришити в роботі „Сільськ. Госп.“, вони осунували своє товариство „Роль-ничий Союз“ і будуть старати ся баламутити людей і відтяга-ти їх від тов. „Сільськ. Госп.“ і т. д. Шейдливність сєї поганой роботи московфільських запро-данців повинні зрозуміти наші люди і гонити кацапських кири-ників з села на уї вітри!

— Польська республіка в Бра-зилії? Gaz. Naг. приносить сен-заційну вістку з Бразилії. Ся ча-сопись доносить іменно, що По-ляки в полудневій Парані про-

клямували республіку Missoes в тимчасовим правительством в мі-сточку Porto Uniao da Victoria, а на чолі управи станув Поляк Стамборський, власитель кількох гарбарень в тім місточку. Та ре-публика обнимає пояс землі ме-жи бразилійськими станами Па-рана а Ста Катаріна, о який оба стани ведуть від довгих літ спо-ри. Утворила ся була навіть спілка Поляків, з п. Белецького, кс. Вишинського і богача Ко-нечного, яка хотіла купити від бразилійського правительства гої спірний простір землі і утворити там польську державу, але пра-вительство не хотіло навіть чути про творенє держави в державі Тепер, коли Поляки збунтсвали ся, вислано проти них з Ріо де Жанейро 3.000 війска. Як спра-ва скінчить ся, не знаєт, але мо-же скінчити ся кроваво. Через бутність бразилійських Поляків, які не можуть видержати без власної республіки, можуть по-терпіти також тамопні Русини, бо на згаданім просторі є також рускі колонії, як Люцена, Жан-гада і инші.

— Зачала ся весна. На росій-ській Україні в полудневих по-вітах подільської губернії вже почала ся весна. Люди обробля-ють землю, обсівають і садять я-рину. Поле зазеленіло ся наче в маю.

— За конституції в Росії т. з. на 5 літ засуджено на смерть 6288 людей. На кожний місяць випадає по 104 а на кожний день майже по 4 людей. Гарна кон-ституція, як потриває ще кіль-канайцять років, то пів Росії пере-вішають!

— Дитина з двома головами. В Румунії в головнім місті Бука-решті уродила ся і жне дитина з двома головами, а чотирма но-гами і руками.

— В місті Нью Йорку послі-днього тижня з елементарною си-лою вибухнув бойкот маса. Сим разом не було ніяких агітацій, лиш самі жінки, крайно обурені на незвичайно високі ціни, ки-нули ся на склепи з мясом і кіль-ка з них знищили. В наслідок того прийшло в кількох місяцях до поважних заворушень і до-перва поліційні резерви змогли привернути лад. Около 100.000 жінок обовязало ся протягом 3 місяців не купувати ні кусця мя-са. До руху причлучили ся рів-нож дрібні продавці мяса, які в наслідок високих цін сунь на краю банкрутства.

— Дня 11-го с. м. гураган ша-леної сили перейшов крізь місце-вість Pine Bluff, Ark. Домі і де-рева з корінем літали в воздуху як перця. Рівнож буря піврала дві жінки. Одну з них зависило на телеграфічнім стовпі, другу кинуло з такою силою об землю, що її життя грозить поважна не-безпека.

— В цілій Каліфорнії чутно було 11-го с. м. легкий землетрус. Шкоди не було ніякої.

— Підчас мійських виборів в місті Milwaukee, Wis. вибрано соціаліста майором міста. Є се перший соціалістичний майор міста в Америці. Рівнож подав-ляюча більшість радних є соці-алістами.

F 61

ЖЕРТВИ.

На хрестинах у п. Михаїла Дзярського в Whitestone, N. Y. зібрав п. Іван Лялька на приват-ну русько-укр. гімназію в Рогат-ній слідуєчі жертви:

По 1 дол.: Ів. Лялька, М. Дзяр-ський, М. Окренкий; по 50 цнт.: М. Шумела, П. Салздович рим. кат., І. Општок; по 25 цнт.: А. Окренка, В. Хіцяк, А. Осташев-ський, М. Барон, Р. Бойко.
Разом \$5.75.

Дальше зібрав Іван Лялька в околиці New York і Jamaica, N. Y. слідуєчі жертви:

М. Демчичин 2 дол.; по 50 ц.: А. Шеремета, Н. Попик, Д. Смеркло, В. Воробець, А. Дзера,

Ф. Вілоус; по 25 цнт.: І. Матей-ко, Гр. Черкас, Я. Корнат, Ю. Сидор, Т. Лефка, К. Самборска, О. Шеремета; К. Ліпак 15 цнт.
Разом \$6.90

Жертводавцям складаєсь сер-дечну подяку і визнаєсь всіх Ру-синів з Рогатинського повіту до дальших жертв. Памятайте на по словицю: „Громада по нитці, тай бідному сорочка“, по сотикови, а зберєсь не малий гріш а тогди покажемо що ми самі можемо у-тримати свою руську гімназію. Кому залежить добро Укр. на-рода, нехай не пожалує хоч ма-лої жертви.

СЛІВЦЕ ДО РОЗУМНИХ.

Розумний чоловік не потре-бує, аби йому широко про щось розводити ся. Кілька слів йому вже вистанє. Коли такому чо-ловікови скажемо, що є доконеч-ною річю для удержаня його дальшого існуваня та для зако-ваня його здоровля аби їв ті а не инші страви а до того в такій мірі, кілько зносить його жолу-док та наколи нмаю того він спостереже, що його апетит зменчує ся а сила фізична упа-дає, — отже коли в таким слу-чаю такому чоловікови скажемо уживати Трінера Американ-ський Еліксір Гіркого Вина, то він зовсім певно се зробить. Він скоро переконає ся, чи наша ра-да була добра чи ні. І тому кож-дий повинен спробувати сего средства, кілько разів знайде ся в подібнім положеню. Сей ліх ді-лає безпосередно на жолудок. Коли жолудок находить ся в са-мих початках недуги, то тоді ви-стане пару доз. Кілько разів цвіт Вашого лица стане блідий і пожовклий, коли почувте ся о-слаблені, коли легко мучите ся або маєте які болі в жолудку або коло жолудка то тоді можете певно числити на Трінера Аме-риканський Еліксір Гіркого Ви-на. По всіх другсторях.

JOS. TRINER,
1333-1339 S. Ashland Ave.,
Chicago, Ill.

ХТО не має а хоче ді-стати банкові папери до пересиланя гроший до краю, нехай сейчас пише на адресу:
Ruthenian Exchange Co.
184 Hudson St., New York.

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA.
Capital \$50,000.00. Надвишка нерозділені зиски \$93,000.00. Заснований 1864 року.
Провадить загальний банко-вий бізнес. Вдає міжнародні моні ордери, драфти і пере-каз гроші до всіх частий сьвіта, по-читає гроші на реальности. Де-позити сего банку подвоїлись протягом послідних 5 літ і вино-сять тепер около \$500,000.00.
Гроші переєлає через фір-у Klauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Російсько-Американська Лінія.
Одинона без пересіданя поміж Америкою і Росією.
(Russian-Imperial Mail Steamers.)

ПАРОХОДИ
відпливають з Нью Йорку:
„Луганія“ — 6-то цвітня 1910 о год. 2 ій по пол.
„Россія“ — 20-го цвітня 1910.
Ціни шифарт:
До Роттердаму. До Ливаді.
\$81.00 — III класа — \$38.00
\$83.00 III класа вкл. \$40.00
\$43.00 — II класа В — \$50.00
\$50.00 — II класа А — \$80.00
З Ливади:
II класа А \$57.50 — II класа В — \$52.50 III класа \$38.50.
Крім того пасажирв III-ю класу платять \$4.00 як таксу на-дану американським правитель-ством. 2-5

A. E. Johnson & Co.,
Gen. Pass. Agents,
27 Broadway, New York.

СПРАВИ Р. Н. СОЮЗА

Почетний член Р. Н. Союзу. Пресвященство Стефан Сортер Ортинський, перший руський єпископ в Америці. Головний Уряд „Р. Н. С.“ на рік 1908—1910. Духовний управитель: а. Михайло Балог, 712 Carson st. S. S. Pittsburg Pa. Предсідатель: Дмитро Капітула, McAadoo, Pa. Місто-предсідателька: Марія Черемшак, Trenton, N. J. Місто-предсідатель: Федор Гут Кульчицький, Pittsburg, Pa. Касієр: Алексій Шаршонь, 524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa. Секретар фінансовий: Вох 76, Jersey City, N. J. Секретар рекордовий: Теодозій Лабовський, Вох 76, Jersey City, N. J. Радні: Михайло Беля, Holyoke, Mass. Петро Ярема, New York, N. Y. Іван Глова, Shamokin, Pa. Анд. Стефанович, Pittsburg, Pa. Алексій Горбаль, Derby, Conn. Михайло Червін, Clevelan, O. Контрольна Комісія: о. Д. Добротвор, 25 Chestnut St. Yonkers, N. Y. Василь Гришко, 439 N. 6th Ave. Scranton, Pa. Михайло Бабій, 391 Maple Ave. Kingston, Pa. Директор друкарні: о. П. Понятишин, Вох 112, Elizabeth, N. J. адреса мешканя 326 Rose Hill Place, Elizabeth, N. J. Редактор: Антін Пурковський 184 Hudson Str., New York, N. Y. Менаджер друкарні: К. Кирчів, 184 Hudson St., New York, N. Y. Головний організатор: Мих. Беля, 56 Hamilton St., Holyoke, Mass. Головна Канцелярія Р. Н. Союзу знаходиться під числом 123 Вестч Ст., Jersey City, N. J.

Вступайте до Союзу!

„Руский Народний Союз“ — Приймає членів до 45 літ життя. Вступне після літ. СОЮЗ ПЛАТИТЬ: В разі смерті члена кляси „А“ (ціле посмертне) \$1000.00. В разі смерті члена кляси „Б“ похованню посмертного \$500.00. Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А“ \$400.00. Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б“ \$200.00. Посмертне за діти від \$15.00 до \$300.00. В разі утрати: а) обох очей, ніг або рук \$1000.00. б) одної руки, ніго або ока \$200.00. Если отець родини в шпитали божевільних, Союз платить що року родні \$150.00. Кто хоче вступити до Союзу, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союзу.

ДЛЯ П. П. СЕКРЕТАРІВ Р. Н. СОЮЗА. Повідомляю раз на все, що всі гроші належать до каси Р. Н. Союзу, посилає ся так: по номеру order-ах або чеках виписує ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Далше так записаний money-order або чек не досилає ся до Голов. Касієра, але враз в листах до Голов. Секретаря. Головний Секретар опісля відсилав їх до Голов. Касієра. С. Ядловський. Голов Секретар

ЦІНИ І ПРАВИЛА ОГОЛОШЕНЬ В „СВОБОДІ“

1) ОГОЛОШЕННЯ БІЗНЕСОВІ, які йдуть довгий час (від 3 місяців до року) платять ся після спеціальної тарифи, яку інтересовані дістануть на зажаданє листовно. 1-о, 2-о або 3-и разові ОГОЛОШЕННЯ БІЗНЕСІВ по 3 цнт. від слова за кожний раз. ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ, як: мітинги брацтво і товариства належачих до Р. Н. Союзу поміщає ся безплатно один раз в рубриці „Рух в Відділах Р. Н. Союзу“. ОГОЛОШЕННЯ ТЕАТРАЛЬНИХ ПРЕДСТАВЛЕНЬ І БАЛІВ по 2 центи від слова для брацтва і товариства належачих до Р. Н. Союзу, а для товариства належачих до Р. Н. Союзу по 4 центи від слова. ПОШУКУВАННЯ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за найменше 10 слів. КОНКУРСНІ ПАРОХІЙ і інші по 3 центи від слова. ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТБЫ по 10 центів від слова за найменше 10 слів. Одноразове оголошення адреси 25 центів. 2) Належитість за всяке оголошення мусить бути прислана з гори та в цілости. В противний раз оголошення безуцільно не поміщає ся. Належитість за дрібні оголошення можна прислати також поговори марками 3) Кожде оголошення мусить бути в редакції на тиждень перед датою виходу того числа часопису, в яким воно має бути поміщене. Оголошення телефонним не приймає ся. 4) За зміст оголошень або за відповідальність оголошуючого ся в часописі фірми редакція не приймає ніякої відповідальности. 5) Кого-б скривджено, або в ким але обходжено-б ся в тій фірмі, яка оголошує ся в нашій часописі, нехай про се сейчас повідомить редакцію, а коли подасть достаточні докази ошукства, викине ся оголошення неговісної фірми; крім сего редакція доложить всіх старань, щоб ошукта потягнути до відповідальности. 6) Редакція має право відкинути або перервати яке небудь оголошення, не подаючи причин. 7) Редакція має право жадати від фірми або незнатих осіб, щоб прислали докази, що ведуть свій бізнес чесно і дійсно зможуть додержати того, що обцяють в оголошенню. 8) В оголошенню мусить бути тільки правда. Редакція має право відкинути всяке підозріле оголошення. 9) Оголошення мусять бути писані пером, виразно і на одній стороні паперу. 10) За дрібні оголошення редакція не висилає ніяких покейтовань.

Відозва

до всіх Ви. Секретарів і Організаторів Відділів Р. Н. Союзу.

Звертаємо отсим узьгу пп. Секретарів, щоби не прислали декларацій без виповнення свідощтва лікарського, яке находить ся на другій стороні декларації, позаяк такі не будуть прийняті. Рівнож при виповнюванню декларацій просимо на те уважати, щоби на декларації було подано на яке посмертне член хоче належати, кільки має він і його жена літ, імя жени або якого иньшого члена родини, після того, кому член записав посмертне. Член, котрий не вміє писати, має зробити на декларації пером знак хреста, уміючий писати має підписати ся власноручно на обох сторонах декларації.

Місячні справозданя т. є. друки на жовтих картках, як також адреси нових членів прошу виповнювати і прислати враз з деклараціями і розметом. Від Головного Уряду Р. Народного Союзу Д. Капітула, гол. преде. Т. Лабовський, гол. рек. секр.

Ч. 1199. КВІТ \$274.55 на двіста сімдесят чотири доларів 55 центів, котрі п. Паїза Кунишотримала як посмертну за помозу по мужу Олексі з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці. Щавне 17-го марца 1910 Паїза Олексів. Сьвідки: Федор Олексів, о. Полошиневич.

Ч. 1204 КВІТ \$850.00 на вісімсот п'ятдесят доларів, котрі п. Юлія Шеремета отримала як посмертну за помозу по мужу Николаю з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці. Юрко Воля марта 1 (13) 1910. Юлія Шеремета. Сьвідки: Евгений Дюлай, о. Іван Галько. Печать громадська.

Ч. 62 КВІТ \$300.00 на триста доларів, котрі п. Яким Гавран отримав як посмертну за помозу по сині Івані з Головної Каси Руского Молодечого Союзу в Америці. Відділ (число) 43. Мих. Онуфряк предс., Ілько Гарбера секр.

Ч. 63 КВІТ \$37.00 на тридцять сім доларів, котрі п. Василь Клаптовский отримав як посмертну за помозу по доньці Марії з Головної Каси Руского Молодечого Союзу в Америці. Відділ (число) 43. Вас. Клаптовский. Сьвідки: Яким Гавран, Дмитро Єдинак.

Від місцеворо Уряду Руского Молодечого Союзу в Америці. Відділ (число) 43. Мих. Онуфряк предс., Ілько Гарбера секр.

Рух в відділах Р. Н. Союзу.

ST. LOUIS, MO. бр. сьв. Володимира Вел. від. 179 запрошає всіх членів як місцевих так і позамісцевих на неділю 17-го Цвітня с. р. год. 9:30 рано до церковної галі з парадними відзнаками. Член неявивший ся без жадної причини після ухвал бр. підлягає карі 25 цт. а урядник 50 цт. Як звичайно по Службі Бож. о год. по пол. відбуде ся мітинг з слідуючим порядком дневним: 1) Відчитане членів, 2) відчитане протоколу з посліднього місяця, 3) Справоздане касове, 4) Внески і заплти членів. В той день приймає ся нових членів за половиною вступного до бр. а Р. Н. С. після статутів. — В. Пасічник секр., М. Петровський пр.

ELIZABETHPORT, N. Y. Тов. Запорожська Січ від. 234, подає до в дома усім своїм Товаришам, що кварталний мітинг відбуде ся у третю субету сего місяця, зн. 16 пьвітня 1910 р. Се буде важний мітинг. Справоздане контролі і полагоджене ріжних справ. На сей мітинг мусять явити ся усі члени як один під карю 25 с. а урядник \$100. Хто домігуть щось до каси щоби на сів мітингу вивірявал, бо инаше буде викинений з Тов. і Р. Н. Союзу. Андрей Кіпеняк, секр.

LATROBE, PA. від. 119 подає до відома, що мітинг відбудуєть ся в руській новій церковній галі о 2 ій год. по пол. в кожну третю неділю по першій. Се буде першій мітинг в тій галі. Ів. Віраг, секр.

Конкурси.

Потрібний зараз дяко-учитель. Докладне знанє дяківства, ведення школи руської та по можности запровадження хору вимагає ся. Першештво мають жонаті з великою фамілією (бо парохія мала). Зате платня \$40.00 і доходи. Голоситись до Rev. V. S. Hrywnak, Box 182, Ramey, Pa. Clearf. Co. 14-15

— Парохія в Minersville, Pa. пошукує доброго дяка, щоб внав провадити школу і нотний сьпів. Зголошення на адрес: о А. Камескль. Minersville, Pa.

Дрібні оголошення.

(Оголошення в сій рубриці коштують по 3 цнт. від слова.)

ОГОЛОШЕНЕ. Подає ся до відомости загалу, що я даю добрі місця для людей потребуєщих роботи, а іменно відсилаю в майні і на фарми так самотних як з родиною. Інтелігентних людей, владіючих язиком німецьким і англійським даю до реставрантів, готелів і салонів. I. Rykaszynski, Labor Agency 12-5 423 E. 5-th st., New York

РУСИНИ! Спомагайте своїх Русинів. — Посилайте гроші до краю, купуйте шифкарти в Руській спільці RUTHENIAN EXCHANGE CO., 184 HUDSON STR., NEW YORK. Удавайте ся також до неї в справах ґрунтових і військових, котрі ся Спілька точно виконує.

R. J. GLICK Аґент асекуранційний від огня 26 Офіс находить ся в WILLIAM Mc CONNELL BUILDING SHAMOKIN, PA.

Календар-Провідник на рік 1910 тепер лиш 25 цнт. Память до EUG. HWOZDYK 705 Mint Alley, S. S. Pittsburg, Pa.

Папері листові Продає друкарня „Свобода“ 184 Hudson st., New York.

Русини Мисбург!

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО ГРОШІ — ТО СИЛА? Старайтесь пиявати та пичніть складати свої ошадности в стейтовім Банку на розі ул. Carson-а і 14-ої. Сей банк є одним з найстарших і найповніших банків, що цілковито забезпечує Ваші ошадности. У нас складають ся гроші черновні, братські, сирітські і я. Кожлий, що має у нас гроші, отримує на бажанє ввіт стейтових контролорів.

Продаємо Корабельні Карти на найліпші лінії, а гроші до краю висилаємо по поштовім курсі

German Savings and Deposit Bank Cor. 14th & Carson St. South Side, Pittsburg, Pa. Й. Е. Рот, преа. А. П. Міллер, кас. Ол. Бучак, ур. банк.

Однотий руский адвокат і нотар на цілу Америку Донтор прав ЮЛІАН ЧУПНА Консулярний комісар.

Полагоджує всі справи в Галичині. Процеса свадкові і ґрунтові. Відбере гроші від довжачників. Справа військові. Опоряджує контракти, повномочія і всі інші документи. Перепроваджує істабуляції і всі вписи гіпотечні. 2- 3 N. Main Str. WILKES-BARRE, PA. Адрес почтовый: JULIAN CZUPKA, LL. D. 3 N. MAIN STR. WILKES-BARRE, PA.

Русько-Анґліський ТЛУМАЧ з котрого можна дуже скоро навчитись анґліської мови. Стора 256. Тверда оправа. Цна 60 центів. Можна посилати почтові марки. Замовляти у: And. Sawka, 52 Greene St., Jersey City, N. J. Аґентам дасть значний опуст.

Із тайн природи.

Корчі не кінчають своєю життя зимою, тільки траплять листя. Ціла ростина попадає тоді в рід певного сна, який є для ньої відпочинком. З того стану весною будить ростину сонце і тоді вона одягає ся в нову одіж. Бачимо також корчі, як яловець, які зимою не траплять листя та суть завжди зелені та творять з деревами того самого рода відміну так звану читинну або шпилькову. Усі рослини належачі до того рода мають листя вузеньке, штивне, на подоби шпильочок, осаджене на галузках на подоби пер або у в'язках. Листки сі довгий час по усохненню не відпадають з дерева і заховують свою зелену барву, так що нові листки мають час розвинути ся заки дерево або корч позбуде ся старих. Тому то таке дерево є завжди покрите листем і зелене. Тепер поговоримо дещо про четвертий і послідний рід рослин, то є про дерева. Отже дерева тим ріжняться ся від корчів, що коли корч випускає з коріня кілька бадиль, то дерево тільки одно, і то далеко сильніше, і воно називає ся пнев. В деякій високости від землі пень випускає побічні відноги звані галузям, сі розрастають ся в галузки, віти, покриті листем і цвітами. Маємо однак дерева, ростучі в горячих краях, які зовсім не мають галузей ані вітиг. З верхка пня у таких дерев виростає китиця листя. Се суть пальми. Вони від других дерев ріжняться ся ще і тим, що коли у звичайних дерев пень чим висше від землі то тим стає тонший а сам верхок переходить у тонку галузку, то противно пень пальми у цілій своїй високости є однаково грубий.

Тут коротенько ми подали усі роди ростинного сьвіта, а тепер слідує нам ще пояснити, в якій спосіб творить ся на ростині овод, як вони розмножують ся і чим вони годують ся. Не будемо повторювати як розмножують ся порости. Перейдемо до рослин висшого рода, до тих, що цвітуть. Богато з нас уважає за цвіт сі кольорові платки, які нам найперше впадають в очи. Пластинки сі однак не суть ані одинокою, ані найважнішою складовою частиною цвіта. Возьмім в руки якийнебудь цвіт і пригляньмо ся йому уважно, починаючи від підстави, то є від місяця, з якого цвіт виростає з галузки чи баділя.

Бачимо що при насаді цвіта хвостик стоє далеко грубший прибираючи кулисту форму, розділену в горі на кілька остро закінчених листків, з поза яких виростають доперва сі кольорові пластинки, звані короною цвіту. Подивім ся, як виглядає цвіт в середяні Бачимо, що тут кулиста насада творить певного рода випуклість, зва-

ну стовпцем; дно кожного цвіту довкола стовпця виповнене липкою і солодкою течкою. Довкрути стовпця виростають тонесенькі ниточки, закінчені кульочками покритими дрібнесенькими порохком. Се пиляки, і власне сей порошок, се суть сі зародки, з яких у грибів або папоротей виростають нові ростинки. У цвітів сей пилок є однак за слабій, аби міг сам розвинути ся в землі і тому сама ростина мусить йому помогти. Се діє ся в такий спосіб: у властивім часі сі зародки відпадають на дно цвіта і при помочи сеї липкої течі прикріпляють ся до стовпця. Тут починають прозябати, за помозу служать ім соки находячі ся о стовпці. Сей однак є в силі вживити тільки певну скількість зародків і тому лишні з браку поживи гинуть. Рівнож гинуть і корона цвіту, позаяк розрастаючі ся зародки забирають їй всі соки. Стовець в міру розрастаня ся зародків рівнож росте заміняючи ся прим. в маку в торбину або ягуду як прим. у суніці, або овод у яблука. Як така торбина дозріє то тоді пукає а насіне з ньої висипає ся на землю. Інші знова, як ягоди і оводі падають на землю і починають розкладати ся і з того зернятка черпають поживу. Бачимо отже в як простий спосіб відбуває ся заміна цвіта на насіне.

Головною складовою частиною цвіту є стовець і пиляки, у яких находять ся зародки. Корона цвіту се є сі зовнішні, кольорові пластинки, се тільки охорона, плац головної части цвіта.

Цвіт збудований в спосіб описаний висше називає ся двополовим цвітом. Крім сего суть цвіти як прим. огірків, гарбузів а навіть і деяких дерев, які мають два роди цвітів: один цвіт має тільки самі стовпці, а другий цвіт знова тільки самі пиляки. Річ природна, що такий цвіт сам від себе не видасть оводів, а видати їх може тільки такий цвіт, який має стовець і то під тим услівем, що на сей стовець якимсь способом дістануть ся зародки з пиляків. І тут ролю посередника відграє вітер, який несе зародки з пиляків і осаджує їх на других цвітах а також і насікомці, які шукають поживи на дні цвітів і в сей спосіб на своїм тілі переносять зародки з цвітків на цвітку.

Ім. з 17 нашіми ЖЕЛІЗНИЧОЙ годинник для мужів і жінок, якутє ся без ключа, самопочуваний, гарантіє на 5 літ, подвійні муверти красно вкривані. Ходить безвані. Условно точно на спеціально зроблений для людей, котрі роблять при літніх і гарантує ся на 20 літ. Сей звичайна нагода. — Ми висламо щогодинника на кожду адресу за послідною (С. О. D.) \$5.75 і за аворот першесилки, в тям правілкою, що можна може його оглянути, і если ему не подобає ся — то тоді не потребує платити ані одшого цента. За такий годинник у ані одшого куцці треба виплатити 35 дол. Дуже гарний 14 нар. золотом годинник. Дуже лянцуюнок в дарованом — дає ся даром до кожного годинника. EXCELSIOR WATCH CO. 1101 Athenaeum Building, Chicago, Ill.

Справозданє касове

Рус. Нар. Союза за місяць Лютий 1910 р.

Table with columns: Від., Місцевість, \$ ц. Від., Місцевість, \$ ц. listing various locations and amounts.

Table with columns: Від., Місцевість, \$ ц. Від., Місцевість, \$ ц. listing various locations and amounts.

Прихід за Фебруар 1910 р. в \$12,753.87

РОЗХІД: Посмертне по бл. п.

Table listing names and amounts under the heading 'РОЗХІД: Посмертне по бл. п.'.

Розхід за місяць Фебруар с. р. єсть \$12,678.37

Зіставлене: Прихід за місяць Лютий с. р. єсть \$12,753.87

Готівка з кін. Січня 1910 р. остала 6,236.49

Весь прихід єсть \$18,990.36

Розхід за місяць Лютий с. р. єсть 12,678.37

Готівка з кінцем Фебруара с. р. остала \$6,311.99

Проценти до 1 Січня 1910 року 693.24

Готівка в раз з процентом з кін. Лют. єсть 67,005.23

З того: Фонд сирітський вносять \$36,050.28

резервовий .. 16,174.02

народний .. 3,223.01

бідних .. 3,990.49

розпорядимий .. 7,567.43

Разом \$67,005.23

Д. Капітула, пред. А. Шаршонь, нас. С. Ядловський, сенр. фін

Справозданє касове

Руск. Молод. Союза за місяць Лютий 1910 р.

Table with columns: Від., Місцевість, \$ ц. Від., Місцевість, \$ ц. listing various locations and amounts.

Table with columns: Від., Місцевість, \$ ц. Від., Місцевість, \$ ц. listing various locations and amounts.

Прихід за Лютий с. р. єсть 383.37

РОЗХІД: Посмертне по бл. п.

Івані Гавран Симпсон, Па. 300.00

Марії Клантовській Симпсон, Па. 37.00

Івані Сидор Маханю Plane, Па. 22.00

Три премії організаторам дітей 30.00

Платня Секретарів 10.00

Разом розхід за Лютий є \$399.00

Зіставлене: Прихід за Лютий єсть 383.37

Готівка з кінцем міс. Січня остала 6,876.32

Процент до 1 Січня 1910 р. 72.44

Разом прихід єсть \$7,332.13

Розхід за Лютий єсть 399.00

Готівка з кін. Лютого с р остает \$6,933.13

Д. Капітула, пред. А. Шаршонь, насир. С. Ядловський, фін. сенр.

Христос Воскрес!

Папери листові з мелями Великодних Свят, украшені цвітами або образками, 12 штук 25 цнт, 6 карт почтових, з писанками і пишними знаменами Воскресеня 25 цнт.

Др. ВИСОЦКИЙ, одиплокий в Ньюарку руський лікар і хірург в СТАРОГО КРАЮ

лечить все недуги мужчин, жінок і дітей. Спеціаліст від недуг жолудка та всіх секретних, половых хорот мужчин

Вилічує з недуги на авісіді, не би і авісарію і авісарію вона не була

Перші огляди хорого даром.

26 Говорю по російськи. Office 142 Ferry str., Newark, N. J.

ТЕЛЕФОН: L. D. 1105 Market; 533 B. Newark.

DR. RICHTER'S 'PAIN-EXPELLER'

Одною флашкою Pain-Expeller-а можете прогнати д-на болі.

Це средство до виправа не має рівного собі. Нічо не дає так скорої полєкші і сталой помо-и у всіх ревматичних недугах, невралгій, авісіді і д.

По всіх друготорах по ціні: 25 і 50 цнт. F. AD. RICHTER & Co. 215 Pearl St. New York.

Пошр на охоронну марку: "Котичка"

МЕТАЛЕВІ

Обцасы і запятки

Зроблені зі стали. Для майнерів, каменярів, фармерів і всіх, що роблять при тяжкій роботі.

Знаєміть свої розходи за роботи. Можете купити такі

роботи у вашого продавця работів або кожній шпєць нам єї обцасы наложать. Они зроблять вамі старі работи як нові. Металєві обцасы перетравають три шкєрніи Пашітє по кнжєку в довідаетєсь більшє.

UNITED SHOE MACHINERY CO. BOSTON, MASS.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ

Для Церков виконус всякі роботи з обсягу різбарєтва і позолотарєтва як: Іконостасы, вїдтарї, кївоты і ш., бувшии управитєль різбарєкої і позолотарєкої работї в Товариєствї для розвоє рускої штєку у Львовї. Іван Луговян, с/о German Savings & D. Bank S. S. Pittsburg, Pa.

Поір Братства!

Роблю всі братські річі найліпше і найкраще, в найліпшого матеріалу за дуже приступні ціни і за роботу гваранту. Продаю книжки і на жадаю посилати цінаки.

Бесм доволітим членом Р. Н. Союзу. Проч за чужина; удавайте ся до свого! Мій адрес:

STEFAN KALAKUKA
215 Moran Court, Scranton, Pa.

Замовлення надіслані через пошту полагоджуюсь сейчас.

Що платити більше?

Neiman's
DEPARTMENT STORE

1403-5-7-9-11-13-15-17 FIFTH AVE., cor. Stevenson St.
За Вашого доллара купите у нас багато. Гварантуємо, що будете вдоволені, або звертаємо гроші.

S. & W.
премію марки (стемпси) при кождім закупні

Почалась велика продаж дамских убранных!

Съвіжо спровадженый з фабрик товар пробных убранных.

ЦІНИ ЗНАЧНО ЗНИЖЕНІ.

Наші три головні Спеціальности:

Вибір Ч. 1. — Убраня в ціні \$12.25.

Звичайної міри — від 30—38 цалів, пів-вільні дамські ковти — з обшивками і рівним ковніром — на два і чотири гузики — обшиті гузичками і плетенками — фалдовані і обшиті закладками спідниці — всілякої довжини. Все старанно шите — убрания суть в кольорах: чорнім, синім, рожевим, сивім, бронзовім, зеленім і інших — з доброї вовняної панамської матерії і найкрасших десенів вишивок — матерія в дрібних модних пружках. Деякі з тих убранных з фабричних пробок — коштували до \$22.50.

\$12.25

Вибір Ч. 2. — Убраня в ціні \$14.75.

В всілякого рода розмірах. Сей вибір складаєсь з многих найновітших весняних виробів дамских убранных. Сиві вишивки — дрібно цятована матерія — синя і чорна — з шифонів панамских і тканин, в практичних весняних кольорах; модні одно і двогузикові пів-вільні ковти, шиті після найновітших моделів — густовно обшивані. Ціни від \$20.00 до \$28.00, наймодніший крій сего сезону.

\$14.75

Вибір Ч. 3 — Убраня в ціні 19.60.

Стрійні дамські убрания — крій блюзовий і густовно витягі ковти — сукні драперовані — робота як найстаранніша — убрания сі в великім і гарнім виборі. В найкрасших кольорах і з доброї панамської вовни, шиті сильними нитками, з поперецницами. Всякі міри. Сейчас можна пізнати, що властива їх ціна була від \$25.00 до \$35.00.

\$19.60

BENNIE NEIMAN

1403-5-7-11-13-15-17 Fifth Avenue, PITTSBURG, PA.

ПЕРША АМЕРИКАНСЬКА „РИЗНИЦЯ“

під покровом сьв. Арх. Михаїла.
„RYZNYCIA“, 114 Chestnut Street, SHENANDOAN, PA.

Має склад і виріб річей церковних ян:

Фелони чорні від ..... \$30—65.00
Ризи сьвітлі від..... \$35, 40, 55, 60, 80 і висше
Стяхарі від..... \$6.00
Ручники, илитони, хоругви з образами від \$30.00 і в.
Чаші від..... \$20, 35, 40, 50 і висше
Ліхтары, Служебники, Евангелія від \$20, 45, 55, 60 і 80.00 дол.

Цьвіти на престол і до сьвічок по ріжній ціні.
Приймає ся замовлення на нові річі і до направи старі риаи.
ВИРОБЛЯЄ СЯ ВІДЗНАКИ БРАТСКІ, ПАСИ і проче.

Сьвітло церковне:

СьВІЧКИ ВОСКОВІ (декоровані) з образами по 26 цнт. за фунт, 1 на фунт, 2 на ф., 3 на ф., 4 на ф., 6 на ф., 8 на ф. і 14 на фунт.

Сьвічки воскові ручно декоровані 50 цнт. за фунт, 2 на ф., 4 на ф., 6 на ф. і 8 на фунт.

Тройні ручно декоров. 5, 6, 50, 7, 9, 50 д. Угля до Кадильниці . . . . . 28 цнт.
Пачка (120) запалачів . . . . . 24 цнт. Олива гальон . . . . . 1.10 дол.

Сьвічки воскові до надставлюваня 3 на фунт 22 цт.
„ „ 4 на ф. і 6 на фунт..... 22 „
Офірки воскові 16 на ф. і 18 на фунт..... 22 „
Сьвічки стеаринові..... 16 „
„ „ 4 на ф., кручені 4 на ф., 6 на ф. і 1 на фунт.

Сьвічки на престол (extra) 37 цт. за фунт, воскові жовті 1 на ф. і 6 на фунт 30 цнт.
Чадило 50 і 55 цнт. за фунт.

Гравича і нотаріальна канцелярія

переводить найтяжші процес, владжує ріжні документи, як контракти, повновласти, довжки скрвати, цесі, ітабуляційні поданя і др., як ввагалі

всьакі справи судові у старому краю.

Паміть прямо на сю адресу:

B. Jakubowski & Son
450 Fourth Ave., PITTSBURG, PA.

ВИРОБИ БРАЦКІ

шашлі, шапки, відзнаки, хоругви, уніформи.

ЦІНИ І ПРОБИ ВИСЛАВЛЯЮТЬСЯ

МОЖЕТЕ ПЕРЕВІРИТИ НАШЕ ПОРУЧЕННЯ СЛОВЕСНОМ АБО ПОЛЮБНОМ.

W. H. MORGAN
13 N. MAIN ST. SHENANDOAN, PA.

ПРЕНУМЕРУЙТЕ гумористично-сатиричну часопись „ШЕРШЕНЬ“!!!
Коштує \$1.50 на рік.
SZERSZEN
439 North 6th Ave. Scranton, Pa.

АРТИСТ РІЗБЯР
Евгеній Василенко
виконує всякі роботи

входячі в обсяг церковної штуки, як:

ІКОНОСТАСИ
ВІВТАРІ
ПРЕСТОЛИ
БАЛЬДАХИНИ і т. д.

Золотить і малює ікони.
Усі роботи виконує добросовісно.
EUGENY VASYLENKO
337 W Center St., Shenandoan, Pa.

Одинона вірцево уряджена

ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ“

затрудняє добре вишколений друкарський персонал, посідає найновітші машини, як томе ріжнородні гарні черенки і прикраси.

Виконує **всьакі друкарські роботи** точно, гарно і по низьких цінах.

Вив. Родимці, як томе Відділи і члени Р. Н. Союзу повинні в всяких друкарських роботах удавати ся лише до своєї друкарні „Свободи.“ — Адреса:
184 Hudson Street, New York, N. Y.

Руска Агенція Корабельна і Перевізка Грошей

з кавцією 15.000 доларів і всім кешом Стейшу Нью Йорк.

184 Hudson Str., New York, N. Y.

Ся Контора залагоджує сльідуючі справи:
Пересилає гроші до всіх країв по цінах можливо найташних і як найкорше.
Продає Шифарти на ріжні лінії корабельні до старого краю і в краю до Америки по найташних цінах.
Виробляє повновласти, контракти купна і продажя саосмотрені підписом консуля; перепроваджує всякі інші справи зі судами і старокраєвими властями.
Пологоджує справи вїзнові, як уальжене від асетирунку, військової контролі, увільнене від вправ і т. ц.
Міння гроші — старокраєві на американські і америванські на краєві після біжучого курсу.

Адреса:
Ruthenian Exchange
184 Hudson Str., New York, N.

Хороби мужеські.

Коль Ви єсте хорі та потребуєте доброго лікаря, удайте ся то мене в повнім довірем, а я Вам скажу, чи можете бути вилічені, чи ні. Се не побить вірвати, як дечо вказати собі та як яку недугу, не робить ріжниця, що Вам казали други лікари, але если єсте хорі, приходьте до мене. — Моя 26-літня практика лікарська та досвід в тім краю і в границю дозволяють мені розвїнати і вилічити всяку недугу, яку узяли влїчальною. Недуги лічу сьверо і акутно.

Хороби генеричні (секретні) і вараляні. Ся хороби лічу своєю питомою методою дуже скоро і так, аби більше не вертали ся.

Хороби скірні як: короста, вкниди, прищі, сьерб, руптура, лишай, випадане волося і т. п.

Хороби крові як ватроєне крові, ревматизм і інші.

Хороби жолудка і шробу.

Хороби випрок Простуда випрок, тяжка моч, простуда піхура, каміне в піхури, запалене випрок, піхура, біль в пхвинках і т. д.

Хороби нервів невральгія, біль крижей, перестрах в часі сну, дерге в костях і т. д.

Ся недуги і много інших лічимо сьвісно і в як найкоротшій часі.

АДРЕСА: **L. A. KELLY** АДРЕСА:
628 Penn Ave. Другий поверх. Pittsburg, Pa.

Офісові години: } Що дня від 9-ої рано до 8-ої ввечера
В неділі „ 10-ої „ 3-ої по полудни. 12-15

ДАРОМ! одна пачка славних ліків „GALEN.“

Чи Ви хорі? Ліки „GALEN“ вилічили тисячі людей, вони влічати і Вас. Що платити велика сума грошей за лічене, наколи Ви можете вилічити себе самі.

Пршліть свою точну адресу, імя і прозвіско, а ми Вам вшлемо відвортно поштою пробний лік „GALEN“ цілком даром.

1. RUMATINA лічить ревматизм, невральгію, цухлику і т. и. недуги. Ціна 3 дол. Прібка даром.

2. PEP SOLA лічить болізни жолудка і т. п. внутрішні недуги. Ціна 3 дол. Прібка даром.

3. FORTOLA, патентований лік для нервовних, ослаблених та утративших полові сили. Ціна 5 дол. Прібка даром.

4. SANGUINOLA влічує маларію, пропасницю, лихорадку, мильокровність, біль вуса, очей і горла. Ціна 4 дол. Прібка даром.

5. ASMOLA лічить в знаменитим успіхом всі грудні болізни, як чахотку, астму і хронічний кашель. Ціна 3 дол. Прібка даром.

6. VIROLA влічати в короткій часі гемороїди і ватроєне крові. Ціна 3.50. Прібка даром.

7. NEMORA знамените средство проти гемороїдів, вкнидів і т. п. недуги. Ціна 3 дол. Прібка даром.

8. MEROPTA цілковито лічить сьвітлі, трипер і рани на тілі. Ціна 3 дол. Прібка даром.

9. PELOCRESE являє ся хорощим ліком проти випаданя волося і болу голови. Ціна 3 дол. Прібка даром.

10. PROFILACTA в короткій часі влічує жіночі недуги, як неплідність, нерегулярні періоди, білі уплави і т. п. Ціна 3 дол. Прібка даром. — Адреса: 15-18

GALEN CHEMICAL CO.,
227 WEST 74-th STREET, NEW YORK CITY.

„ДУШПАСТИР“
се прекрасна, широко-руська церковно-народна газета.

Виходить в Філадельфії кожного місяця, подає гарні науки духовні і відомости зі сьвіта. В „Душпастир“ друкують ся важні для всіх оголошеня гр. кат. канцелярії Епископської. Не брак там і жартів веселих та сьмішних, і красних образків.

„Душпастир“ всім подобає ся — всі его хвалять. Коштує на цілий рік так тут в Америці як і до старого краю всего лиш \$1.20.

Читайте, що пишуть за „Душпастир“:
Canora, Sask., Canada, Mart 29, 1909.

Всечасна Редакція Душпастира! — ...Привітаю Ваш щире праду, що ніяка часопись так не одолала мене, як ах наша, дорога часопись „Душпастир“... Се часопись то єсть так, яки в дуже сильну посуху, логкий, манний дощ... Цейай васій благодать Божа над сим початком так горного і сьвітлого діла! — В повеліням Олекса Хабун.

Подібні похвальні листи приходять до Редакції „Душпастира“, майже що дня. Тож намовляйте „Душпастира“ чим-ськоша для себе і для Ваших сьвоаків і знакомих тутки і в краю.

„Душпастир“ повинен бути в номді русьній хаті.

Гроші на „Душпастир“ треба посилати (найліпше поштовим моней-ордером) на імя:
Rev. J. Boyarchuk, 821 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

Варить пиво на краєвий спосіб. без всяких примішок.

Хто лиш раз покуштує сего пива, то иншого вже не буде пити.

Голова від него ніколи не болить, бо єсть здорове і поживне.

Не треба его зрештою хвалити, бо добре само за себе говорить.

E. ROBINSON'S SONS,
Lager Beer Brewery,
435 to 455 N. 7-th Str., Scranton, Pa.

Telephone calls:
General Office 2333, Night Call 4854.